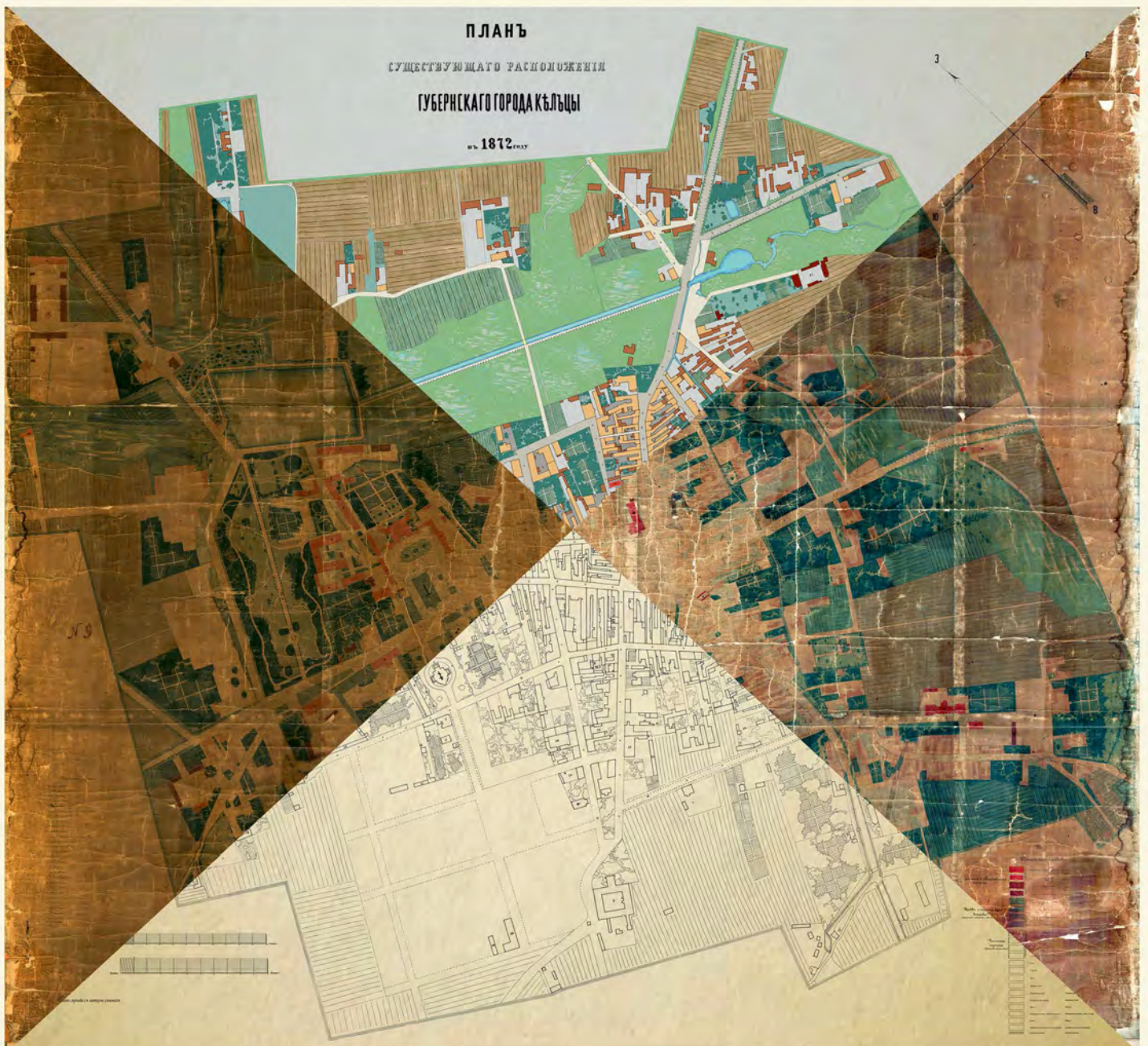

ETIOLOGIA DZIEWIĘTNASTOWIECZNEJ URBANISTYKI KIELC

Dariusz Piotrowicz

MONOGRAFIA

ARCHITEKTURA 9

Politechnika Świętokrzyska
WYDZIAŁ BUDOWNICTWA I ARCHITEKTURY

ETIOLOGIA DZIEWIĘTNASTOWIECZNEJ URBANISTYKI KIELC

Dariusz Piotrowicz

MONOGRAFIA

ARCHITEKTURA 9

Kielce 2019

Redaktor Naukowy serii**ARCHITEKTURA I URBANISTYKA**

dr hab. inż. arch. Lucjan KAMIONKA, prof. PŚk

Recenzenci:

prof. dr hab. inż. arch. Sławomir GZELL

dr hab. inż. arch. Maciej MOTAK, prof. PK

Redakcja i skład

dtp-studio Wojciech Ciągło

www.dtp-studio.pl

Projekt okładki

Dariusz Piotrowicz

© Copyright by Politechnika Świętokrzyska, Kielce 2019

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej pracy nie może być powielana czy rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie, w jakikolwiek sposób:

elektroniczny bądź mechaniczny, włącznie z fotokopiowaniem, nagrywaniem na taśmę lub przy użyciu innych systemów, bez pisemnej zgody wydawcy.

PL ISBN 978-83-65719-59-1

Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej

25-314 Kielce, al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 7

tel./fax 41 34 24 581

e-mail: wydawca@tu.kielce.pl

www.wydawnictwo.tu.kielce.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	7
1.1. Przedmiot i zakres badań	8
1.1.1. Zakres merytoryczny	9
1.1.2. Zakres terytorialny	9
1.1.3. Zakres czasowy	10
1.2. Układ pracy	10
1.3. Stan badań	11
1.4. Cel pracy	14
1.5. Metodologia pracy	15
2. Ewolucja dziewiętnastowiecznego układu urbanistycznego Kielc	23
2.1. Wielkość miasta w XVIII wieku	23
2.1.1. Rogatki miejskie	26
2.2. Postać urbanistyczna miasta przed XIX wiekiem	32
2.3. Pożary miasta w roku 1800 i 1809 oraz ich konsekwencje	36
2.4. Próba regulacji Kielc przez władze austriackie	38
2.5. Plany regulacyjne miasta z lat 1821–1823	43
2.6. Postać urbanistyczna Kielc po akcji regulacji miast	58
2.7. Próba rozwoju osadnictwa i rozbudowy Kielc o dzielnicę żydowską z 1833 roku	61
2.8. Amelioracja miasta w latach 1837–1846	66
2.9. Uproszczony plan regulacji Kielc oraz ówczesny stan miasta	83
2.10. Pomiar miasta z 1872 roku	91
2.10.1. Rekonstrukcja dokumentu i analiza jego treści	93
2.10.2. Pomiar istniejącego układu Kielc	97
2.10.3. Plan nowej dzielnicy miasta	100
2.11. Seria pożarów miasta i ich konsekwencje	107
2.12. Rozwój przemysłu i rozbudowa Kielc na planie miasta z ok. 1894 roku	112

3. Uwarunkowania i czynniki determinujące urbanistykę Kielc w XIX wieku	127
3.1. Przyczyny polityczno-administracyjne	127
3.2. Przesłanki demograficznego rozwoju Kielc	141
3.3. Uwarunkowania gospodarcze miast	146
3.3.1. Podatki Skarbu Państwa	146
<i>Oplaty łanowe i subsidium charitativum</i>	146
<i>Kanon od młynów</i>	147
<i>Oplaty kwarciane, dimidiae tertiae, quartae</i>	148
<i>Podatek ofiary</i>	148
<i>Podatek osobisty</i>	150
<i>Czopowe</i>	151
<i>Szarwark</i>	151
<i>Podymne oraz połączone podymne i szarwark</i>	152
<i>Oplaty stemplowe</i>	154
<i>Kontyngens liwerunkowy</i>	155
<i>Oплата od rzezi bydła</i>	156
<i>Podatek patentowy</i>	157
3.3.2. Podatki miejskie	158
<i>Propinacja i оплата konsensowa</i>	160
<i>Oplaty jarmarczne i targowe</i>	162
<i>Oplaty z wag i miar</i>	163
<i>Oplaty brukowe oraz kopytkowe i rogatkowe</i>	164
<i>Oplaty mostowe i groblowe</i>	165
<i>Oplaty z prawa miejskiego i z dzierżaw wieczystych majątków miejskich</i>	165
<i>Oplaty kanonowe</i>	166
<i>Oplaty od psów</i>	167
<i>Składki od mieszkańców miast</i>	168
<i>Dochody od kar</i>	172
<i>Dochody nieprzewidziane</i>	172
3.4. Gospodarka finansowa Kielc	172
3.4.1. Dochód kasy miejskiej	173
3.5. Rozchód finansów miasta	204

4. Podsumowanie	245
5. Aneks	255
5.1. Aneks I Ustawa z 18 kwietnia 1791 <i>Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej</i>	255
5.2. Aneks II Ustawa z 24 czerwca 1791 <i>Urządzenie wewnętrzne miast wolnych Rzeczypospolitey w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim</i>	260
5.3. Słowniczek wyrazów używanych w XIX wieku	267
5.4. Wykaz użytych skrótów	273
6. Bibliografia	275
6.1. Źródła drukowane (opracowania)	275
6.2. Źródła elektroniczne (czasopisma, słowniki i encyklopedie)	286
6.3. Źródła normatywne (przepisy)	286
6.4. Źródła archiwalne (dokumenty)	302
7. Streszczenie	307
Summary	307
Резюме	308
Zusammenfassung	308
Résumé	309
Sommario	309

6.

Bibliografia

W warunkach polskich opisy bibliograficzne sporządza się zgodnie z normami Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Jednak obecnie wiele z nich zostało wycofane. Z tego powodu, jak również z potrzeby uporządkowania literatury przedmiotu chronologicznie, co jest istotne w monografii urbanistycznej, niniejsza bibliografia została sporządzona zgodnie z systemem typu APA (The American Psychological Association),¹²⁷⁹ który typuje w pierwszej kolejności autora i tytuł oraz wskazuje rok jako najważniejsze dane.

6.1. Źródła drukowane (opracowania)

1. ADAMCZYK Anna, 1991: *Nowa dzielnica – inwestycja miasta gubernialnego* [w:] *Studium historyczno-urbanistyczne Kielc*. PP Pracownie Konserwacji Zabytków O/Kielce, T. 2, cz. 3a (maszynopis). Kielce, s. 243.
2. ADAMCZYK Anna, 2010: *Powstanie i zabudowa „Nowego Miasta”, dzielnicy gubernialnych Kielc (cz. 1 do 1895)* [w:] *Studia Muzealno-Historyczne*, tom II. Muzeum Historii Kielc, Instytut Pamięci Narodowej. Kielce, s. 25-54. ADAMCZYK Anna, 2011: *Powstanie i zabudowa „Nowego Miasta”, dzielnicy gubernialnych Kielc (cz. 2, lata 1895-1918)* [w:] *Studia Muzealno-Historyczne*, tom III. Muzeum Historii Kielc, Instytut Pamięci Narodowej. Kielce, s. 205-236.
3. ADAMCZYK Jan Leszek, 1991: *Wzgórze Zamkowe w Kielcach*. Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski w Kielcach, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Kielcach. Kielce, s. 196.
4. ADAMCZYK Jan Leszek, 1982: *Kielce na mapach z lat 1799 i 1804. Próba rekonstrukcji układu komunikacyjnego miasta z około 1800 r.* Biuro Dokumentacji Zabytków w Kielcach. Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Kielcach. Kielce, s. 12.
5. ADAMCZYK Jan Leszek, 1983: *Kielce na planach z lat 1821 i 1823*. Biuro Dokumentacji Zabytków w Kielcach. Kielce, s. 16.
6. ADAMCZYK Jan Leszek, SZCZEPAŃSKI Jerzy, 1983: *Park miejski w Kielcach*. Biuro Dokumentacji Zabytków, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego. Kielce, s. 21.
7. ADAMCZYK Jan Leszek, 1984: *Pomiar Kielc z 1872 roku*. Biuro Dokumentacji Zabytków w Kielcach, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Kielcach. Kielce, s. 31.
8. ADAMCZYK Jan Leszek, KOZALSKI Andrzej, 1990: *Rynek w Kielcach. Przeobrażenia dawnego miasta lokacyjnego w latach 1800-1919*. Studium Historyczno-Urbanistyczne Kielc, PP Pracownie Konserwacji Zabytków O/Kielce, t. 2, cz. 1A (maszynopis). Kielce, s. 248.
9. ADAMCZYK Jan Leszek, 2005: *Rynek w Kielcach. Przekształcenia przestrzenne i zabudowa mieszczańska Kielc lokacyjnych w XVII-XIX wieku*. Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego. Kielce, s. 180.
10. ANCYC Stanisław (red.), 1911: *Pamiętnik V Zjazdu Techników Polskich we Lwowie w roku 1910*. Nakładem Stałej Delegacji V Zjazdu Techników Polskich. Lwów, s. 332.

¹²⁷⁹ <https://student.unsw.edu.au/apa> [dostęp 2018-12-11].

11. ARCT Michał, 1916: *Słownik ilustrowany języka polskiego*. T. I. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, s. 1048.
12. AUERBACH Erich, 1976: *Filologia literatury światowej* [w:] *Współczesna teoria badań literackich za granicą. Antologia*, t. II, oprac. Henryk Markiewicz. Wydawnictwo Literackie. Kraków, s. 424.
13. BARTEL Wojciech Maria, KOSIM Jan, ROSTOCKI Władysław, 1964: *Ustawodawstwo Księstwa Warszawskiego: akty normatywne władzy najwyższej*. T. 1, 1807-1808. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 175.
14. BIENIECKI Zdzisław, 1951: Źródła ikonograficzne do historii budowy miast polskich i zagadnienie ich inwentaryzacji. *Prace Instytutu Urbanistyki i Architektury*, R. I, z. 2. Warszawa, s. 31-48.
15. Biuro Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, 1827: *Tabella miast, wsi, osad Królestwa Polskiego, z wyrażeniem ich położenia i ludności, alfabetycznie ułożona w Biórze Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji*. T. 1: A-Ł. Drukarnia Łątkiewicza. Warszawa, s. 288.
16. BOBIŃSKA Celina, 1964: *Historyk, fakt, metoda*. Książka i Wiedza. Warszawa, s. 285.
17. BOBIŃSKI Stanisław, 1975: *Urbanistyka polskich miast przedlokacyjnych. Studia i Materiały do Teorii Historii Architektury i Urbanistyki*, t. 13. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 182.
18. BOBRZYŃSKI Michał, 1888: *Prawo propinacyi w dawnej Polsce*. Odbicie tomu XXIII Rozpraw i Sprawozdań Wydziału Filozoficzno-Historycznego Akademii Umiejętności. Kraków, s. 74.
19. BOGDANOWSKI Janusz, 1998: *Konserwacja i ochrona krajobrazu kulturowego*. Teki krakowskie, no 6, Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego. Kraków, s. 259.
20. BRODA Józef, BARAŃSKI Stanisław (red.), 1965: *Dzieje lasów, leśnictwa i drzewnictwa w Polsce*. Polskie Towarzystwo Leśne. Warszawa, s. 788.
21. BUKSIŃSKI Tadeusz, 1991: *Zasady i metody interpretacji tekstów źródłowych*. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań, s. 112.
22. BUZEK Józef, 1910: *Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności*. Nakładem Towarzystwa Szkoły Ludowej. Kraków, s. 23.
23. CABAN Wiesław, 1987: *Struktura społeczno-zawodowa ludności Kielc w latach 1832-1862 w świetle akt stanu cywilnego* [w:] *Kieleckie Studia Historyczne*. T. 6. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Kochanowskiego. Kielce, s. 113-132.
24. CABAN Wiesław, 2001: *Służba rekrutów Królestwa Polskiego w armii carskiej w latach 1831-1873*. Wydawnictwo DiG. Warszawa, s. 268.
25. CHĄDZYŃSKI Jan Nepomucen, 1856: *Historyczno-statystyczne opisy miast starożytnych w ziemi sandomierskiej leżących: z dodatkiem powieści z rzeczywistych wydarzeń, pod tytułem: Pustelnik w Ilżyckiej Puszczy*. T. 2, F. Blumenthal, Warszawa, s. 206.
26. CHMIEL Adam, 1931: *Ustrój miasta Krakowa w XIX wieku (w zarysie) i działalność prezydentów miasta 1866-1924*. Druk W. L. Anczyca i Spółki. Kraków, s. 84.
27. CHMIELOWIEC Hieronim, KARBOWNIK Krzysztof, 2010: *Kontrola dziesięciolecia ameliacji miasta gubernialnego Kielc (1837)*. Źródła do dziejów Kielc, seria nowa, zeszyt 1. Muzeum Historii Kielc. Kielce, s. 40.
28. DESCARTES René, 2005: *Zarzuty i odpowiedzi późniejsze*. Antyk Marek Derewiecki. Kęty, s. 132.
29. DOBROWOLSKA Maria, 1948: *Dynamika krajobrazu kulturalnego*. [w:] *Przegląd Geograficzny*, XXI, T. I, z. 3-4. Trzaska, Evert i Michalski. Warszawa, s. 151-203.
30. DOBROWOLSKA Maria, 1953: *Przedmiot i metodyka geografii historycznej*. [w:] *Przegląd Geograficzny*, T. XXV, z. 1. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 57-77.
31. DOROSZEWSKI Witold (red.), 1996: *Słownik języka polskiego*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 1054.

32. DREXLER I., 1921: *Odbudowa wsi i miast na ziemi naszej*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Lwów-Warszawa, s. 331.
33. DUMAŁA Krzysztof, 1974: *Przemiany przestrzenne miast i rozwój osiedli przemysłowych w Królestwie Polskim w latach 1831-1869*. Ossolineum, Wrocław, s. 411.
34. DUMAŁA Krzysztof, 1992: *Rosyjski urzędowy wzorzec urbanistyczny z 1870 roku w Królestwie Polskim*. Kwartalnik Historii Kultury Materialnej. Nr 3. Polska Akademia Nauk. Warszawa, s. 383-395.
35. DYLEWSKI Adam, 2012: *Historia kolei w Polsce*. Carta Blanca. Warszawa, s. 272.
36. DZIEDZIC Leszek, 2009: *Ludność Kielc 1864-1914: przemiany demograficzne. Studia Muzealno-Historyczne*. T. I. Muzeum Historii Kielc. Kielce, s. 77-97.
37. DZIEDZIC Leszek, 2012: *Najkrótsza historia Kielc*. Muzeum Historii Kielc. Kielce, s. 848.
38. EISENBACH Artur, 1983: *Zarys dziejów ludności żydowskiej w Polsce w XVIII i XIX wieku*. Państwowy Instytut Wydawniczy. Warszawa, s. 346.
39. EISENBACH Artur, 1988: *Emancypacja Żydów na ziemiach polskich 1785–1870 na tle europejskim*. Państwowy Instytut Wydawniczy. Warszawa, s. 679.
40. FASSBENDER Eugen, 1916: *Zasady nowoczesnej nauki o budowie miast* (tł. MENASCHE Ignacy i DANYSZ Antoni). G. Gebethner i Spółka, Kraków, s. 152.
41. FELIŃSKI Roman, 1916: *Budowa miast*. Nakład Księgarni Gubrynowicza i Syna. Lwów, s. 118.
42. FOGEL Robert William, ELTON Geoffrey Rudolph, 1984: *Which road to the past? Two views of history*. Yale University Press. New Haven and London, s. 136.
43. FOTOWICZ Paweł (red.), 2015: *Polska Administracja Miar, Vademecum*. Główny Urząd Miar. Warszawa, s. 315.
44. GADAMER Hans Georg, 2013: *Prawda i metoda*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa, s. 778.
45. GALIŃSKI J., 1861: *O podatku podymne zwanym w Polsce*. [w:] *Biblioteka Warszawska. Pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi*, t. I. Drukarnia Gazety Codziennej, Warszawa, s. 461-485.
46. GAWRYSZEWSKI Andrzej, 2005: *Ludność Polski w XX wieku*. PAN. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania. Monografie, 5, Warszawa, s. 623.
47. GAŁĘDEK Michał, 2017: *Koncepcje i projekty nowego ustroju administracji dla przyszłego Królestwa Polskiego*. Arche. Sopot, s. 544.
48. GLOGER Zygmunt, 1900: *Encyklopedia Staropolska Ilustrowana*. Tom I. Druk P. Laskauera i W. Babickiego. Warszawa, s. 316.
49. GLOGER Zygmunt, 1901: *Encyklopedia Staropolska Ilustrowana*. Tom II. Druk P. Laskauera i W. Babickiego. Warszawa, s. 332.
50. GLOGER Zygmunt, 1902: *Encyklopedia Staropolska Ilustrowana*. Tom III. Druk P. Laskauera i W. Babickiego. Warszawa, s. 332.
51. GLOGER Zygmunt, 1903: *Encyklopedia Staropolska Ilustrowana*. Tom IV. Druk Laskauera i S-ki, Warszawa, s. 528.
52. GRABISZEWSKA Liliana, 2013: *Działalność urbanistyczna i przepisy budowlane Królestwa Polskiego (1815-1915) w planach regulacji warszawskiej Pragi*. Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. T. 58, z. 3. Polska Akademia Nauk. Warszawa, s. 67-85.
53. GROCHULSKA Barbara, 1967: *Handel zagraniczny Księstwa Warszawskiego. Z badań nad strukturą gospodarczą*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 323.
54. GROSSMAN Henryk, 1925: *Struktura społeczna i gospodarcza Księstwa Warszawskiego na podstawie spisów ludności 1808–1810*. Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego. Kwartalnik Statystyczny. Tom II. Warszawa, s. 108.

55. GULDON Zenon, MASSALSKI Adam, 2000: *Historia Kielc do roku 1945*. Kieleckie Centrum Kultury, Kielce, s. 396.
56. GULDON Zenon, MARCINKOWSKI Stanisław, WIRSKA Elżbieta, 1971: *Kielce: materiały źródłowe do połowy XIX wieku*. Prezydium Miejskiej Rady Narodowej Wydział Kultury. Kielce, s. 149.
57. GULDON Zenon (red.), 1984: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX-XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Kochanowskiego. Kielce, ss.84.
58. GULDON Zenon, 1995: *Rynek w Kielcach. Przekształcenia przestrzenne i zabudowa mieszczańska Kielc lokacyjnych w XVII-XIX wieku*. [w:] Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach T.18, Kielce, s. 431-433.
59. GÓRSKA Magdalena, 2005: *Polonia – Respublica – Patria*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Wrocław, s. 628.
60. GZELL Sławomir (red.), 2003: *Urbanistyka*. Międzyuczelniane Zeszyty Naukowe. Rok VII. Wydawnictwo Akapit-DTP, Warszawa, s. 83.
61. HERTZ Karol, 1897: *Najnowsze badania nad przestrzenią*. Druk K. Kowalewskiego. Warszawa, s. 43.
62. HEYLMAN August, 1834: *O sądownictwie w Królestwie Polskim: wykład historyczny*. Podprokuratura przy Sądzie Apellacyjnym. Warszawa, s. 138.
63. HOLLY Krystyna, ŻÓŁTAK Anna, 2001: *Słownik wyrazów zapomnianych, czyli słownictwo naszych lektur*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa, s. 362. s. 445.
64. HOROSZKIEWICZ Julian, 1861: *Rada familijna*. Drukarnia L. Martinet. Paryż, s. 80.
65. HUBICKA Marta, 1920: *Kielce. Szkic dziejowy. Wiek XI-XVIII*. Druk St. Święcicki, Kielce, s. 97.
66. HUBICKA Marta, 1926: *Szkoła Akademicko-Górnicza w Kielcach (1816-1827) z ilustracjami*. Drukarnia Państwowa w Lublinie. Lublin, s. 12.
67. IHNATOWICZ Ireneusz, 1967: *Vademecum do badań nad historią XIX i XX wieku*. T. 1. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 187.
68. JANOWSKI Aleksander, 1902: *Wycieczki po kraju. I. Kielce, Chęciny, Karczówka, Góry Ś. Krzyskie, Bodzentyn, Wąchock, Ilża, Radom*. Nakładem autora. Warszawa, s. 162.
69. JELONEK Adam, 1967: *Ludność miast i osiedli typu miejskiego na ziemiach Polski od 1810 do 1960 r.* [w:] *Dokumentacja Geograficzna*. Z. 3-4. Instytut Geografii Polskiej Akademii Nauk. Warszawa, s. 96.
70. JEWUŁA Łukasz, KARGOL Tomasz, ŚLUSAREK Krzysztof, 2015: *Słownik miejscowości i elity wiejskiej zachodniej Małopolski w latach 1772-1815*. Kraków. Wersja elektroniczna 1.0. <http://www.gospodarka-galicji.pl/sloownik-miejscowosci/> [dostęp 2018-12-11].
71. KACZKOWSKI Józef, 1917: *Historja wydawnictwa Zbioru przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego*. Nakład Gebethner i Spółka. Warszawa, Lublin, Łódź, Kraków, s. 80.
72. KACZMARCZYK Zdzisław, 1949: *Konstytucje Grodzieńskie z r. 1793 dotyczące ustroju państwa wraz z ustawą „Miasta wolne Rzeczypospolitej”*. Biblioteka Źródeł Historycznych, 10. Księgarnia Akademicka Spółdzielnia z Odp. Udziałami. Poznań, s. 43.
73. KALINOWSKI Wojciech, TRAWKOWSKI Stanisław, 1956: *Uwagi o urbanistyce i architekturze miejskiej Królestwa Kongresowego w pierwszej połowie XIX wieku* [w:] *Studia i materiały do teorii i historii architektury i urbanistyki*. Tom. I. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 154.
74. KALINOWSKI Wojciech, 1966: *Zarys historii budowy miast w Polsce do połowy XIX wieku*. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Toruń, s. 62.
75. KAMIENSKA Zofia i BARANOWSKI Bohdan (red.), 1978: *Historia kultury materialnej Polski*. Tom IV. Polska Akademia Nauk. Wrocław, s. 423.

76. KARŁOWICZ Jan, KRYŃSKI Adam, NIEDŹWIEDZKI Władysław (red.), 1900: *Słownik języka polskiego* [zwany warszawskim i czasem oznaczany skrótem SWar lub SW]. T. I, A-G. Nakładem prenumeratorów i Kasy im. Mianowskiego. Warszawa, s. 957.
77. KARŁOWICZ Jan, KRYŃSKI Adam, NIEDŹWIEDZKI Władysław (red.), 1908: *Słownik języka polskiego* [zwany warszawskim i czasem oznaczany skrótem SWar lub SW]. T. IV, P-Prożyszcze. Nakładem prenumeratorów i Kasy im. Mianowskiego. Warszawa, s. 1036.
78. KIENIEWICZ Stefan, 1983: *Powstanie styczniowe*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 800.
79. KIELCZEWSKA-ZALEWSKA Maria, 1969: *Geografia osadnictwa*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 233.
80. KIRSZROT Jakób, 1917: *Prawa Żydów w Królestwie Polskiem. Zarys historyczny*. Nakład Zarządu Warszawskiej Gminy Starozakonnych. Warszawa, s. 330.
81. KŁOCZOWSKI Jerzy, 1975: *Elementy metody historycznej*. [w:] *Metody i źródła do badań z historii społecznej XIX i XX wieku*. Katolicki Uniwersytet Lubelski. Lublin, s. 37-49 (250).
82. KŁOSEK-KOZŁOWSKA Danuta, 2007: *Ochrona wartości kulturowych miast a urbanistyka*. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej. Warszawa, s. 98.
83. KOBĄ Stanisław, 1973: *Z historii lecznictwa kieleckiego XIX wieku*. Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach. Kielce, s. 260.
84. KOMENDER Janusz, 1996: *Wielki słownik medyczny*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa, s. 1624.
85. KOPALIŃSKI Władysław, 2007: *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*. Oficyna Wydawnicza RYTM. Dom Wydawniczy Bellona. Warszawa, s. 747.
86. KOPERTOWSKA Danuta, 2001: *Kielce. Historia i współczesność w nazewnictwie*. Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej. Kielce, s. 448.
87. KOROBOWICZ Artur, 1995: *Sądownictwo Królestwa Polskiego 1876-1915*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin, s. 175.
88. KORZON Tadeusz, 1897: *Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Augusta (1764-1794). Badania historyczne ze stanowiska ekonomicznego i administracyjnego*. T. 2. Księgarnia L. Zwolińskiego i Spółki; Księgarnia T. Paprockiego i Spółki. Kraków-Warszawa, s. 429.
89. KOSSMANN Oskar, 1966: *Lodz. Eine historisch-geographische Analyse*. Holzner. Würzburg, s. 176.
90. KOWALCZEWSKI Zbigniew, 2002: *Środowisko przyrodnicze a powstanie i początki rozwoju Kielc*. [w:] *II Kielecki Festiwal Nauki, 07-16 września 2001 r.: prezentacje festiwalowe*. Pod red. Olgi Darwicz-Uberman i Krzysztofa Grysy. Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej. Kielce, s. 308.
91. KRAJEWSKI Władysław (red.), 1996: *Słownik pojęć filozoficznych*. Wydawnictwo Naukowe Scholar. Warszawa, s. 254.
92. KRASNOPOLSKI Karol, 1894: *Atlas dróg bitych Królestwa Polskiego ułożony na podstawie atlasu top. Reimanna i in. Przewodnik dla podróżujących po kraju: cyklistów, turystów pieszych itp.* Cz. II, *Drogi Południowe. Gubernie: Radomska i Kielecka*. Lit. G. Wattson. Warszawa, s. 47.
93. KRASNOWOLSKI Antoni, NIEDŹWIEDZKI Władysław, 1914: *Słownik staropolski: 26000 wyrazów i wyrażen używanych w dawnej mowie polskiej*. Tom I i II. Drukarnia M[ichała] Arcta. Warszawa, s. 999.
94. KUCZA-KUCZYŃSKI Konrad, 1982: *Czwarty wymiar architektury miasta*. Arkady. Warszawa, s. 151.
95. KUCZYŃSKI Janusz, 1982: *Kielce przedlokacyjne*. Biuro Dokumentacji Zabytków. Kielce, s. 61.

96. KUCZYŃSKI Janusz, 1995: *Ludność Kielc w świetle lustracji z 1788 roku*. Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach. Tom 18. Muzeum Narodowe w Kielcach. Kielce, s. 39-70.
97. KUMOR Bolesław, 1979: *Spis ludności diecezji krakowskiej prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego z 1787 roku*. Wyd. B. Kumor. „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”. T. 38. Lublin, s. 270.
98. KUMOR Bolesław, 1984: *Spis wojskowy ludności Galicji z 1808 roku*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 251.
99. KÜHNEL Artur, 1918: *Zasady budowy miast małych i miasteczek*. Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie. Lwów, s. 208.
100. LATUCH Kazimierz, 2005: *Pierwszy spis domów i ludności Rzeczypospolitej Polskiej 1789 r.: wybrane pisma historyczno-demograficzne*. Polskie Towarzystwo Demograficzne. Warszawa, s. 133.
101. LENARTOWICZ Krzysztof, 2007: *Słownik psychologii architektury dla studiujących architekturę*. Politechnika Krakowska, Kraków, s. 129.
102. LENTOWICZ Zbigniew, 1970: *Studium historyczno-urbanistyczne Białogona*. Maszynopis, Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział w Kielcach. Własność Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach. Kielce, s. 37.
103. LEPSZY Kazimierz, 1953: *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do XIX wieku*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk. Wrocław, s. 65.
104. LEŚNIEWSKI Czesław, 1931: *Dziennik podróży Stanisława Staszica 1789–1805*. Nakładem Polskiej Akademii Umiejętności. Warszawa, Kraków, s. 515.
105. LIJEWSKI Teofil, 1959: *Rozwój sieci kolejowej Polski*. Polska Akademia Nauk, Instytut Geografii. Warszawa, s. 104.
106. LIJEWSKI Teofil, 1986: *Geografia transportu Polski*. Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa, s. 286.
107. LINDE Samuel Bogumił, 1807: *Słownik języka polskiego*. T. I, cz. 1, A-F. Drukarnia XX. Piłarów. Warszawa, s. 668.
108. MACHUT-KOWALCZYK Joanna, 2014: *Rada familijna pod powagą sądu pokoju w świetle akt łączących, zgierskich i łódzkich z lat 1809-1876*. Uniwersytet Łódzki, Wydział Prawa i Administracji. Łódź, s. 324.
109. MACIEJEWSKA Wanda (red.), 1974: *Polski słownik archiwalny*. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych. Warszawa, s. 131.
110. MAŁACHOWICZ E., 1988: *Ochrona środowiska kulturowego*. Tom. I. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 519.
111. MARCINKOWSKI Stanisław, 1976: *Plany regulacyjne miast Kielecczyny z okresu działalności Stanisława Staszica*. [w:] *Studia Kieleckie* nr 1. Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Kielce, s. 67-72.
112. MARCINKOWSKI Stanisław, 1980: *Miasta Kielecczyny. Przemiany społeczno-gospodarcze 1815-1869*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, Kraków, s. 242.
113. MARKOWSKI Bolesław, 1913: *Finanse miast Królestwa Polskiego*. W tłoczni „Kuriera Kieleckiego”. Kielce, s. 306.
114. MARKOWSKI Bolesław, 1928: *Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach*. [w:] *Pamiętnik Koła Kielczan*. T. 3. Nakładem Koła Kielczan. Kielce-Warszawa, s. 120.
115. MARKOWSKI Bolesław, 1929: *Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach*. [w:] *Pamiętnik Koła Kielczan*. T. 4. Nakładem Koła Kielczan. Kielce-Warszawa, s. 116.
116. MARKOWSKI Bolesław, 1930: *Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach* [okres od r. 1808 do 1831]. [Brak wydawcy]. Warszawa, s. 72.

117. MARKOWSKI Bolesław, 1931: *Administracja Skarbowa w Polsce*. Nakładem Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie. Warszawa, s. 454.
118. MARKOWSKI Bolesław, 1935: *Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach* [Okres od r. 1831 do 1845]. [Brak wydawcy]. Warszawa, s. 50. Między innymi o regulacji ul. Warszawskiej.
119. MASSALSKI Adam, 1987: *Źródła do dziejów oświaty na Kielecczyźnie w XIX wieku i początkach XX wieku przechowywane w Centralnym Państwowym Historycznym Archiwum w Leningradzie*. [w:] *Dzieje Kielecczyzny w historiografii Polski Ludowej. Baza źródłowa. Cz. 2 – Kielce*, s. 43-54.
120. MASSALSKI Adam, PAWLINA-MEDUCKA Marta, 1992: *Kielce w pamiątkach i wspomnieniach z XIX wieku*. Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Kielce, s. 222.
121. MATERNICKI Jerzy, 1971: *Niektóre problemy teorii i metodologii historii*. [w:] *Studia Źródłoznawcze*. T. 15. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa-Poznań, s. 151-166.
122. MAĆZAK Antoni (red.), 1981: *Encyklopedia historii gospodarczej Polski do 1945 roku*. T. II (O – Ź), Wiedza Powszechna. Warszawa, s. 629.
123. MENCEL Tadeusz, 1976: *Galicja Zachodnia 1795-1809*. Wydawnictwo Lubelskie. Lublin, s. 520.
124. MRONGOVIUS Christoph Cölestin [Krzysztof Celestyn], 1837: *Dokładny niemiecko-polski słownik: Ausführliches deutsch-polmisches wörterbuch*. Im Verlage der Gebruder Bornträger. Königsberg, s. 759.
125. MIŚKIEWICZ Benon, 1985: *Wstęp do badań historycznych*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa –Poznań, s. 340.
126. MYCZKOWSKI Zbigniew, 2003: *Krajobraz wyrazem tożsamości w wybranych obszarach chronionych w Polsce*. Monografia 285. Politechnika Krakowska. Kraków, s. 228
127. MYCZKOWSKI Zbigniew, 2007: *Kreacja konserwatorska w krajobrazie kulturowym*. *Czasopismo Techniczne Architektura*. R. 1004, z. 5-A. Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej. Kraków, s. 57-58.
128. MYGA-PIĄTEK Urszula, 2006: *Historia, metody i źródła badań krajobrazu kulturowego*. [w:] *Struktura przestrzenno-funkcjonalna krajobrazu*. Vol 17. Polska Asocjacja Ochrony Krajobrazu. Warszawa, s. 71-77.
129. NAŁKOWSKI Wacław, 1904: *Jednostka i ogół: szkice i krytyki psycho-społeczne*. Drukarnia Narodowa. Kraków, s. 512.
130. NEYMARK Edward, 1925: *Zarys etiologii kryminalnej*. Wykłady w Centralnej Szkole dla urzędników administracji więziennej Ministerstwa Sprawiedliwości. Zakłady Graficzne Pracowników Drukarskich. Warszawa, s. 46.
131. NESTOROWICZ Melchior Władysław, 1915: *Stan dróg kołowych Królestwa Polskiego. Z 5-a tablicami i mapą dróg kołowych*. Wydawnictwo Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Królestwie Polskim. Warszawa, s. 27, tab.
132. NIEMCEWICZ Julian Ursyn, 1858: *Juljana Ursyna Niemcewicza podróże historyczne po ziemiach polskich między rokiem 1811 a 1828 odbyte*. A. Franck; B. M. Wolff. Paryż, Petersburg, s. 528.
133. NIETYKSZA Maria, 1986: *Rozwój miast i aglomeracji miejsko-przemysłowych w Królestwie Polskim 1865-1914*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 400.
134. OETTINGEN Urszula, 2010: *Towarzystwo straży ogniowej w Kielcach 1873–1918*. Oficyna Poligraficzna APLA. Kielce, s. 311.
135. ORGELBRAND Samuel, 1863: *Encyklopedia powszechna*. T. 13. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 996.
136. ORGELBRAND Samuel, 1863a: *Encyklopedia powszechna*. T. 14. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 996.
137. ORGELBRAND Samuel, 1864a: *Encyklopedia powszechna*. T. 15. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 994.

138. ORGELBRAND Samuel, 1864b: *Encyklopedia powszechna*. T. 16. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 996.
139. ORGELBRAND Samuel, 1864c: *Encyklopedia powszechna*. T. 17. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 996.
140. ORGELBRAND Samuel, 1865a: *Encyklopedia powszechna*. T. 19. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 983.
141. ORGELBRAND Samuel, 1865b: *Encyklopedia powszechna*. T. 20. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 999.
142. ORGELBRAND Samuel, 1867: *Encyklopedia powszechna*. T. 24. Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa. Warszawa, s. 991.
143. OSTROWSKI Antoni, 1834: *Pomysły o potrzebie reformy towarzyskiej w ogólności, a mianowicie co do Izraelitów w Polsce*. Drukarnia Giserni A. Pinard. Paryż, s. 372.
144. OSTROWSKI Wacław, 1949: *Świetna karta z dziejów planowania w Polsce 1815-1830*. Nakładem Towarzystwa Urbanistów Polskich. Warszawa, s. 100.
145. OSTROWSKI Wacław, 2001: *Wprowadzenie do historii budowy miast. Ludzie i środowisko*. Wydawnictwo Politechniki Warszawskiej. Warszawa, s. 552.
146. PACIURA Emilia, 1998: *Rozwój przestrzenny i zabudowa Kielc w latach 1919-1939. Dzielnica przydworcowa*. [w:] *Architektura pierwszych dwudziestolecia XX wieku w Kielcach*. Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Kielcach. Kielce, s. 191.
147. PAJĄK Jerzy, 2001: *Dzieje podziałów administracyjnych a granice regionu świętokrzyskiego*. [w:] *Region świętokrzyski. Mit czy rzeczywistość?*, red. Jacka Wijaczki. Materiały konferencji naukowej, Kielce, 23 maja 2001. Kielce, s. 49-72.
148. PAPROCKI Bogusław, 1966: *Zagadnienia urbanistyki Kielc w pierwszej połowie XIX wieku*. [w:] *Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego*, red. Alojzy Oborny. Wydawnictwo Literackie. Kraków, t. 3, s. 524.
149. PAWLAK Marian, SERCZYK Jerzy, 1999: *Podstawy badań historycznych*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy. Bydgoszcz, s. 150.
150. PAWŁOWSKI Krzysztof Kazimierz, 1972: *Tony Garnier, pionier urbanistyki nowoczesnej*. Instytut Podstawowych Problemów Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, ss.147.
151. PAZDUR Jan (ere.), 1938: *Radostowa. Ilustrowany Miesięcznik Świętokrzyski. Literatura – Historia Regionu – Kultura*. Drukarnia Jan Łęski., R. 3, nr 1, s. 21.
152. PAZDUR Jan, 1947: *Dzieje Kielc od XVI do XVIII w.* [w:] *Pamiętnik Kielecki: przeszłość kulturalna regionu*. Cz. 1. Kielce, s. 63-113.
153. PAZDUR Jan, 1967: *Dzieje Kielc do 1863 roku*. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. Wrocław-Warszawa-Kraków, s. 250.
154. PAZDUR Jan, 1971: *Dzieje Kielc 1864-1939*. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. Wrocław, s. 298.
155. PĘKOWSKA Marzena, 1994: *Opieka państwowa w Królestwie Polskim do 1870 roku w świetle przepisów prawnych*. [w:] *Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne*, 9. Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Kielce, s. 79-88.
156. PAJĄK Jerzy, SZCZEPAŃSKI Jerzy, 2013: *Początki przemysłu kieleckiego*. [w:] *Studia Muzealno-Historyczne*. Tom V. Muzeum Historii Kielc, Kielce, s.11-29.
157. PILJAVSKIJ Władimir, 1970: *Rosyjskie plany budowy miast i wzorcowe projekty architektoniczne początku XIX w.* [w:] *Kwartalnik Architektury i Urbanistyki*. T. XV, z. 1. Komitet Architektury i Urbanistyki PAN. Warszawa, s. 49-79.

158. PIOTROWICZ Dariusz, 2006: *Teoria elementów kompozycji urbanistycznej jako narzędzie poznawania i oceny układu przestrzennego miasta na przykładzie Kielc*. Maszynopis pracy doktorskiej wykonanej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Kielce, s. 242.
159. PIOTROWICZ Dariusz, 2012: *Współczesna jakość przestrzenna historycznych placów w Kielcach*. [w:] *Renowacje i Zabytki*, nr 4. Warszawa, s. 128-138.
160. PIOTROWICZ Dariusz, 2013: *Znana, zapomniana i niepoznana przestrzeń miasta – ulica Sienkiewicza w Kielcach*. [w:] *Studia Muzealno-Historyczne*, tom V. Muzeum Historii Kielc, Kielce, s.189-209.
161. PIOTROWICZ Dariusz, 2015: *Dzielnica przydworcowa w Kielcach*. [w:] *Współczesne miasto jako środowisko życia człowieka zintegrowane z przyrodą*. Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Świętokrzyskiej. *Monografia Architektura*, 2. Kielce, s. 36-46.
162. PIOTROWICZ Dariusz, 2016a: *Nowa krzywa wrażeń narzędziem analizy czasoprzestrzennej miasta*. [w:] *Współczesne problemy budownictwa. Monografie, studia, rozprawy*, M73. Politechnika Świętokrzyska. Kielce, s. 9-29.
163. PIOTROWICZ Dariusz, 2016b: *Rogatki miejskie w Kielcach*. [w:] *Studia Muzealno-Historyczne*. Tom VIII. Muzeum Historii Kielc, Kielce, s. 11-36.
164. PIWEK Jerzy, 2005: *Kielce w latach 1816-1866: ludność i gospodarka*. Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim. Ostrowiec Świętokrzyski, s. 364.
165. POMORSKI Jan (red.), 1990: *Metodologiczne problemy narracji historycznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin, s. 205.
166. POMORSKI Jan, 1991: *Historyk i metodologia*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin, ss.165.
167. RADOMSKI Andrzej, 1990: *Metodologiczne problemy narracji historycznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin, s. 205.
168. RASTAWIECKI Edward, 1846: *Mappografia dawnej Polski*. Druk. S. Orgelbranda. Warszawa, s. 161.
169. RELPH Edward, 1976: *Place and Placelessness*. [w:] *Key Texts in Human Geography*. SAGE. Phil Hubbard, Rob Kitchin, Gill Valentine. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore. 2008, s. 43-51.
170. RODECKI Franciszek Borgiasz, 1830: *Obraz Jeograficzno-Statystyczny Królestwa Polskiego. Tabela miast Królestwa Polskiego z wyrażeniem jaką są własnością ich ludność i t.d. Rok 1827, tab. II*. Nakładem autora w Drukarni Antoniego Gałęzowskiego i Kompanii. Warszawa, s. 8.
171. ROGALA Jan, 2004: *Gorzalka czyli historia i zasady wypalania mocnych trunków*. Baobab. Kraków, s. 184.
172. ROSTWOROWSKI Emanuel, 1991: *Miasta i mieszczanie w ustroju Trzeciego Maja*. [w:] *Sejm Czteroletni i jego tradycje*, red. Jerzy Kowecki, Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 390.
173. RYMUT Kazimierz, 1987: *Nazwy miast Polski*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk, Łódź, s. 291.
174. SAWICKI Ludomir, 1928: *Pułkownika Antoniego Barona Mayera von Heldensfelda Zdjęcia Topograficzne w Polsce w latach 1801-1804*. Nakładem Księgarni Geograficznej „ORBIS”. Kraków, s. 111.
175. SCHULZ Christian Norberg, 1999: *Znaczenie w architekturze Zachodu*. Murator. Warszawa, s. 240.
176. SIARKOWSKI Władysław, 1874: *Pamiętnik Kielecki na rok zwyczajny 1874*. Goldhaar Michał (Druk Edwarda Kołakowskiego). Warszawa, s. 188.
177. SIENICKI Stanisław, 1885: *Opis drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej*. W drukarni Orgelbranda i Synów. Warszawa, ss.59.
178. SOBIESZCZAŃSKI Franciszek Maksymilian, 1852: *Wycieczka archeologiczna w niektóre strony guberni radomskiej*. Druk Stanisława Strąbskiego. Warszawa, s. 220.

179. SOBOL Elżbieta (red.), 1995: *Mały słownik języka polskiego*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 1181.
180. STASZIC Stanisław, 1807: *O statystyce Polski: krótki rzut wiadomości potrzebnych tym, którzy ten kraj chcą oswobodzić, i tym którzy w nim chcą rządzić*. XX. Pijarzy. Warszawa, s. 36.
181. SULIMIERSKI Filip, CHLEBOWSKI Bronisław, WALEWSKI Władysław, 1883: *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*. T. IV. Drukarnia „Wieku”. Warszawa, s. 963.
182. SUROWIECKI Wawrzyniec, 1886: *O upadku przemysłu i miast w Polsce*. Nakładem i drukiem J.I. Kraszewskiego. Poznań, s. 218.
183. STASZIC Stanisław, 1809: *O statystyce Polski krótki rzut wiadomości potrzebnych tym, którzy ten kraj chcą oswobodzić, i tym, którzy w nim chcą rządzić, przez Autora Uwag nad temże Dziełem napisanych*. W drukarni Gröblowskiéy. Kraków, s. 54.
184. ŚLIWOWSKA Wiktoria, 1998: *Zesłańcy polscy w Imperium Rosyjskim w pierwszej połowie XIX wieku*. Wydawnictwo DiG. Warszawa, s. 836.
185. SZCZEPAŃSKI Jerzy, 1984: *Wójtostwo w Kielcach*. Urząd Miejski w Kielcach. Kielce, s. 20.
186. SZCZEPAŃSKI Jerzy, 1990: *Kielecki słownik bibliograficzny. Architekci i budowniczowie*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa-Kraków, s. 191+44.
187. SZCZEPAŃSKI Jerzy, 1999: *Dzieje wodociągów i kanalizacji w Kielcach w latach 1929-1999*. Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Kielce, s. 133.
188. SZCZODROWSKI Grzegorz, 2007: *Polski system podatkowy*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 250.
189. TAYLOR Zbigniew, 2007: *Rozwój i regres sieci kolejowej w Polsce*. Polska Akademia Nauk. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania. Warszawa, s. 322.
190. TAMBOR Bartłomiej, 2012: *Kalendarium historii Kielc*. Muzeum Historii Kielc, Kielce, s. 193.
191. THUGUTT Stanisław, 1914: *Przewodnik po Królestwie Polskim: Część I. Kieleckie i Radomskie*. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Warszawa, s. 189.
192. TOPOLSKI Jerzy, 1968: *Metodologia historii*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 474.
193. TOPOLSKI Jerzy, 2009: *Wprowadzenie do historii*. Wydawnictwo Poznańskie. Poznań, s. 164.
194. ТРОЙНИЦКИЙ Николай Александрович, 1905: *Населенные места Российской империи в 500 и более жителей с указанием всего наличного в них населения и числа жителей преобладающих вероисповеданий по данным первой всеобщей переписи населения 1897 г.* Паровая типо-литография Н.Л. Ныркина. Санкт-Петербург, s. 401.
195. TRZEBIŃSKI Wojciech, 1951: *Potrzeby w zakresie inwentaryzacji źródeł kartograficznych do historii budowy miast polskich*. Prace Instytutu Urbanistyki i Architektury, R. I, z. 2. Warszawa, s. 27-30.
196. TRZEBIŃSKI Wojciech, BORKIEWICZ Adam 1956: *Podziały administracyjne ziem polskich w okresie 1815-1918 (zarys historyczny)*. Polska Akademia Nauk, Instytut Geografii, Warszawa, s. 112.
197. TRZETRZEWIŃSKI Wincenty Wojciech, 1861: *O podatkach gruntowych stałych w Królestwie Polskim obecnie istniejących*. G. Gebethner i R. Wolff. Warszawa, s. 82.
198. UJAZDOWSKI Tomasz (red.), 1829: *Opis historyczno-statystyczny miasta Kielc*. [w:] *Pamiętnik Sandomierski*. T. I. Drukarnia Xięży Piiarów. Warszawa, s. 55-92.
199. URBAŃSKI Krzysztof, 1993: *Kieleccy Żydzi*. Pracownie Konserwacji Zabytków. Kielce, s. 279.
200. URBAŃSKI Krzysztof, 1996: *Kielce w okresie powstania styczniowego*. Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Kielce, s. 167.

201. URUSZCZAK Wacław, 2013: *Ustawy okołokonstytucyjne Sejmu Wielkiego z 1791 i 1792 roku*. [w:] *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. Uniwersytet Jagielloński. Kraków, s. 247–258.
202. VERDMON JACQUES Leonard de, 1902: *Krótką monografią wszystkich miast, miasteczek i osad w Królestwie Polskiem*. Drukarnia Rubieszewskiego i Wrotnowskiego. Warszawa, s. 337.
203. WEJCHERT Kazimierz, HRYNIAK Zdzisław, 1981: *Elementy kompozycji urbanistycznej*. Materiały pomocnicze do wykładu. Wydawnictwo Instytutu Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej. Warszawa, s. 92.
204. WEJCHERT Kazimierz, 2009: *Elementy kompozycji urbanistycznej*. Wydawnictwo Arkady. Warszawa, s. 280.
205. WIECZORKIEWICZ Bronisław, 1966: *Słownik gwary warszawskiej XIX wieku*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 487.
206. ZAŁĘSKI Witold, 1876: *Statystyka porównawcza Królestwa Polskiego. Ludność i stosunki ekonomiczne*. Księgarnia Gebethnera i Wolffa. Warszawa, s. 355.
207. ZARĘBSKA Teresa, 1995: *Badania historyczno-urbanistyczne metodą analiz przestrzennych*. [w:] *Kwartalnik historii kultury materialnej*, nr 1, Rok XLIII. Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk. Warszawa, s. 178.
208. ZARZYCKA Anna, 2003: *Prawo propinacji w Królestwie Polskim w latach 1815-1830*. Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku. Białystok, s. 446.
209. ZAWADZKI Stanisław, 1860: *Prawo cywilne obowiązujące w Królestwie Polskiem*. Tom I. Nakładem Wydawcy w Drukarni Karola Kowalewskiego. Warszawa, s. 1039.
210. ZDANOWICZ Aleksander i in., 1861: *Słownik języka polskiego*. Nakładem Maurycego Orgelbranda. Wilno, s. 2280.
211. ZIENKOWSKA Krystyna, 1991: *Obywatele czy mieszkańcy? Nieudana próba reformy statusu Żydów polskich w czasie Sejmu Czteroletniego*. [w:] *Sejm Czteroletni i jego tradycje*, red. J. Kowecki. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa, s. 390.
212. [...] 1792: *Kalendarzyk narodowy y obcy na rok pański 1792*, (2). W Drukarni Uprzywilejowanej Piotra Zawadzkiego. Warszawa, s. 358.
213. [...] *Kalendarz Polski, Ruski, Astronomiczno-Gospodarski na Rok 1826: Z dodaniem dni Galowych w Cesarstwie Rosyjskiem i Królestwie Polskiem, Odchodu i Przychodu Poczt, świąt żydowskich, dokładnego spisu Jarmarków krajowych i znaczniejszych zagranicznych, tudzież potrzebnych wiadomości Gospodarskich, powiększony Przez dodanie Prawa o Opłatach Stęplowych, z dołączeniem Reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, o Świadczeniach ubóstwa*. Drukarnia Łątkiewicza. Warszawa, s. 42.
214. [...] Памятная книжка келецкой губернии на 1896 г. Типография Губернского Правления. Кельцы, s. 371. [...] *Pamjatnaja Kniżka Keleckoj Gubernii na 1896 g*. Tipografja Gubernskago Pravlenija. Kielce, s. 371.
215. [...] 1909: Список населенных мест Келецкой губернии с обозначением расстояний от губернского города, уездных городов, гминных судов, гминных управлений, ближайших станций железной дороги и почтовых станций. Губернская типография. Составленъ по распоряжению Келецкого губернатора. Кельцы, s. 109. [...] 1909: *Spisok naseleennyh mest Keleckoj Gubernii s oboznačeniem rasstojanii ot gubernskowo goroda, jezdnych gorodow, gminnych sudow, gminnych upravlennij, bliżajszych stancii żeleznoj drogi i počtowych stancji*. Gubernskaja tipografia. Sostawlen po rasporażeniu Kieleckowo Gubernatora. Kielcy, s. 109.
216. [...] 1827: *Tabela miast, wsi, osad, Królestwa Polskiego, z wyrażeniem ich położenia i ludności alfabetycznie ułożona w Biurze Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji*. T. I. Drukarnia Łątkiewicza. Warszawa, s. 288.

217. [...] 1827: *Tabela miast, wsi, osad, Królestwa Polskiego, z wyrażeniem ich położenia i ludności alfabetycznie ułożona w Biurze Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji*. T. II. Drukarnia Łątkiewicza. Warszawa, s. 339.
218. [...] 1860: *Vilumnia legum*, t. VIII. *Prawa, konstytucje y przywileje Królestwa Polskiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego y wszystkich prowincyi należących na walnych seymiech koronnych od Seymu Wiślickiego roku pańskiego 1347 aż do ostatniego Seymu uchwalone*. Nakładem i Drukiem Jozafata Ohryzki. Petersburg, s. 562, p. 917.
219. [...] 1889: *Volumina legum*, t. IX, *Miasta Nasze Królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej*. Wydawnictwo Komisji Prawniczej Akademii Umiejętności w Krakowie. Nakładem Akademii Umiejętności. Kraków, s. 215-219.
220. [...] 1889: *Volumina legum*, t. IX, *Urządzenie wewnętrzne miast wolnych w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim*. Wydawnictwo Komisji Prawniczej Akademii Umiejętności w Krakowie. Nakładem Akademii Umiejętności. Kraków, s. 291-297.

6.2. Źródła elektroniczne (czasopisma, słowniki i encyklopedie)

1. *Gazeta Kielecka*, lata 1870-1900. Źródło: <http://sbc.wbp.kielce.pl/dlibra> [dostęp 2018-12-11].
2. Kolekcja Starych Druków Biblioteki Instytutu Historycznego UW. Źródło: <http://starodruki.ihuw.pl/> [dostęp 2018-12-11].
3. *Słownik języka polskiego*. Źródło: <https://sjp.pl/>. [dostęp 2018-12-11].
4. *Słownik Wyrazów Zapomnianych*. Źródło: <http://swz.ijp.pan.pl/>. [dostęp 2018-12-11].

6.3. Źródła normatywne (przepisy)

Wykaz aktów prawnych mający bezpośredni i pośredni wpływ na urbanistykę Kielc w XIX wieku został opracowany na podstawie przeprowadzonej kwerendy publikowanych przepisów w:

- *Dzienniku Praw Księstwa Warszawskiego* (4 tomy),
- *Dzienniku Praw Królestwa Polskiego* (75 tomów),
- *Postanowieniach Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskim* (21 tomów),
- *Zbiorze rozporządzeń Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskim* (7 tomów),
- *Zbiorze rozporządzeń wydanych dla zarządów gminnych i sądów* (2 tomy),
- *Zbiorze przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego* (69 tomów).
- Собрание узаконений и распоряжений правительства [Zbiór rządowych praw i przepisów] oraz zawarte w wydawnictwie Собрание законов [Zbiór praw].

- 1808 r. Dekret księcia warszawskiego z 27 stycznia o wprowadzeniu do Księstwa Warszawskiego od 1-go maja 1808 r. kodeksu Napoleona. DzPKsW. T. I, s. 46.
- 1808 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 17 października o ograniczeniu Żydów w używaniu praw politycznych. Zawadzki St. 1860, s. 87.
- 1808 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 19 listopada o zawieszeniu prawa nabywania dóbr. Zawadzki St. 1860, s. 88.
- 1809 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 23 lutego określający organizację gmin miejskich i wiejskich. DzPKsW. T. I, s. 201.
- 1809 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 24 marca zatwierdzający wszystkie dawne podatki stałe i nakazujący zachowanie nadal niektórych niestałych i podwyższenie nowo ustanowionych. DzPKsW. T. I, s. 241.
- 1809 r. Uchwała sejmowa z 24 marca o opłatach konsumpcyjnych z miast. DzPKsW. T. I, s. 241.

- 1809 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 25 marca o pobieraniu podwyższonego podatku podymnego. DzPKsW. T. II, s. 36.
- 1809 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 10 października o mocy obowiązującej w księstwie Warszawskim kodeksu Napoleona i stosowaniu praw dawniej obowiązujących. DzPKsW. T. II, s. 84.
- 1809 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 10 października o niewzruszalności praw przed dniem 1 maja 1808 r. nabytych. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 175.
- 1810 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 5 lipca o koszarach wojskowych i o kwaterunku dla wojska. DzPKsW. T. II, s. 261.
- 1811 r. Postanowienie namiestnika Królestwa z 19 października nakazujące administrować miasteczka niemające funduszu na utrzymywanie burmistrzów jako gminy wiejskie. DzPKsW. T. III, s. 434.
- 1811 r. Uchwała sejmowa z 23 grudnia regulująca pobór podatków: osobistego, czopowego, podymnego, od rzezi bydła, ofiary, patentów od kunsztów, handlów, profesji, rzemiosł, rękodzieł, poboru produktów dla wojska, tudzież stanowiąca prawo o opłatach stemplowych i utrzymująca niektóre dawne podatki. DzPKsW. T. IV, s. 27.
- 1811 r. Uchwała sejmowa z 23 grudnia zakazująca rzezi bydła po wsiach i stanowiąca opłaty od takowej rzezi po miastach. DzPKsW. T. IV, s. 44.
- 1812 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 14 lutego o podatku czopowym miejskim. DzPKsW. T. IV, s. 210.
- 1812 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 14 lutego wskazujący zasady do opłat od rzezi bydła po miastach. DzPKsW. T. IV, s. 215.
- 1812 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 3 kwietnia zabraniający Żydom dzierżawienia dóbr rządowych. DzPKsW. T. IV, s. 278.
- 1812 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 30 października zabraniający Żydom sprzedaży trunków i zamieszkiwania po karczmach, szynkach lub gorzelniach. DzPKsW. T. IV, s. 393.
- 1812 r. Dekret Króla Saskiego i Księcia Warszawskiego z 30 października obejmujący przepisy względem Żydów cudzoziemców wprowadzających się do kraju. DzPKsW. T. IV, s. 398.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa z 16 stycznia o podziale Królestwa Polskiego na 8 województw, 39 obwodów, 80 powiatów. DzPKrP. T. I, s. 115.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa z 3 lutego o nowej organizacji władz w województwach i obwodach. DzPKrP. T. II, s. 31.
- 1816 r. Wyciąg z postanowienia namiestnika Królestwa Polskiego z 3 lutego oznaczającego atrybuty zwierzchności miejskich co do zarządu majątkiem gmin miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 223.
- 1816 r. Wyciąg z postanowienia namiestnika Królestwa Polskiego o organizacji i atrybutach zwierzchności miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 13.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 20 lutego o ustanowieniu Głównej Dyrekcji Górniczej i szkoły górniczej w Kielcach. DzPKrP. T. I, s. 169.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 1 czerwca pozwalające miastom pobierającym opłaty od wprowadzanego do nich piwa krajowego, pobieranie opłaty i od piwa zagranicznego. DzPKrP. T. I, s. 413.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 24 sierpnia stanowiące przepisy o zajmowaniu własności prywatnej na użytek publiczny. DzPKrP. T. II, s. 3.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 6 sierpnia ustanawiające m. Kielce stolicą województwa krakowskiego. DzPKrP. T. I, s. 429.

- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 27 sierpnia o rozpoczęciu z dniem 1 października t. r. czynności wojewódzkich i obwodowych. DzPKrP. T. II, s. 64.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 14 grudnia o organizacji nowych kas w Królestwie Polskim. DzPKrP. T. III, s. 6.
- 1816 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 31 grudnia o urządzeniu rzemiosł kunsztów i profesji. DzPKrP. T. IV, s. 114.
- 1817 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 27 stycznia obejmujące urządzenie dla towarzystwa ogniowego miast. DzPKrP. T. III, s. 60.
- 1817 r. Ukaz najwyższy z 6 (18) marca obejmujący przepisy o dozorach kościelnych i o stosowaniu i reparowaniu kościołów i zabudowań kościelnych. DzPKrP. T. VI, s. 242. Uzupełnienie tych przepisów ukaz najwyższy z 25 grudnia 1823 r. (6 stycznia 1824 r.). DzPKrP. T. VIII, s. 320 i postanowienie Rady Administracyjnej z 18 (30) czerwca 1835 r. DzPKrP. T. XVII, s. 71.
- 1817 r. Wyjaśnienie Prokuratora Generalnego w Królestwie Polskim do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 17 maja, określenie znaczenia prawnego wyrazu gmina i co należy uważać za majątek gminy. ZPAKP. Cz.1. T. I, s. 195.
- 1817 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 27 maja nakazujące zrewidowanie domów i budynków w całym Królestwie Polskim niebezpieczeństwem zawalenia grożących. DzPKrP. T. III, s. 184.
- 1817 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji do Prokuratorii w Królestwie Polskim z 7 sierpnia określające znaczenia prawne gminy i majątku gminnego oraz polecające przenoszenie także obrony za prawami włościan, dobra ogólnego włości, czyli majątku gminnego dotyczącymi. ZPAKP. Cz.1. T. I, s. 203.
- 1818 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 3 lutego o ustanowieniu deputacji do uregulowania funduszów miejskich miast Królestwa Polskiego i ułożenia etatów tychże miast. DzPKrP. T. IV, s. 253.
- 1818 r. Ukaz Najwyższy z 6 (18) marca potwierdzający wszystkie postanowienia namiestnika Królestwa Polskiego. DzPKrP. T. IV, s. 270.
- 1818 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 2 marca zalecająca zakładanie szkółek drzew po miastach. ZPAKP. Cz.1. T. II, s. 735.
- 1818 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 15 maja oznajmujące wolę Rządu, aby po miastach wystawiane były cegielnie. ZPAKP. Cz.1. T. II, s. 627.
- 1818 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 30 maja o utworzeniu urzędów municypalnych w miastach Królestwa Polskiego. DzPKrP. T. VI, s. 25.
- 1818 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 13 czerwca o zaprowadzeniu miar i wag. DzPKrP. T. VI, s. 50.
- 1818 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 13 czerwca o dozorach miejskich i dozorcach miast. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 29.
- 1818 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 19 czerwca o zabudowaniu placów pustych po miastach. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 335.
- 1818 r. Wyciąg z rozporządzenia Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 24 sierpnia o obowiązkach dozorców miast. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 39.
- 1819 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 15 czerwca o zaprowadzeniu po miastach narzędzi ogniowych. DzPKrP. T. VI, s. 335.
- 1820 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 15 stycznia o wszelkich w używaniu będących dochodach miejskich. ZPAKP. Cz.1. T. III, s. 5.

- 1820 r. Decyzja namiestnika Królestwa Polskiego z 30 września zatwierdzająca przepisy Policji budowniczej dla miast. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 339.
- 1820 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 30 września polecające zastosowanie zasad wieczystego wydzierżawiania własności rządowej do takiegoż wydzierżawiania własności miejskich. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 325.
- 1820 r. Uchwała sejmowa z 12 października obejmująca obszerniejsze rozwinięcie powyższego postanowienia o zajmowaniu własności prywatnej na użytek publiczny. DzPKrP. T. VII, s. 87.
- 1820 r. Ukaz najwyższy z 27 listopada (9 grudnia) o zniesieniu wszystkich kas przechodnich, znajdujących się przy różnych władzach Rządowych. DzPKrP. T. VII, s. 105.
- 1820 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 14 listopada o zaprowadzeniu po miastach latarni rewerserowych, kosztem mieszkańców. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 693.
- 1820 r. Rozporządzenie namiestnika Królestwa Polskiego z 30 listopada rozwijające przepis względem zabudowania placów pustych po miastach. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 357.
- 1821 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 14 kwietnia wskazujące, że kosztorysy i plany budowli miejskich i szlachtuzów mają być przedstawione ze szczegółowymi planami sytuacyjnymi; te ostatnie nadto mają być stawiane, o ile można, nad rzekami. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 615.
- 1821 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 18 kwietnia wskazujące sposób wydzierżawiania wieczystego gruntów miejskich. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 335.
- 1821 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 7 maja pozwalające wypożyczania summ, po kasach miejskich oszczędzonych. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 781.
- 1821 r. Wyciąg z postanowienia namiestnika Królestwa Polskiego z 14 sierpnia oznaczającego atrybucje Władz w przedmiocie zarządu majątkiem i funduszami gmin miejskich. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 225.
- 1821 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 20 listopada o zaprowadzeniu opłat za przejazdy po drogach bitych i przepisach policyjnych. DzPKrP. T. VII, s. 262.
- 1821 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Przychodów z 21 grudnia polecające uchylenie targów, jarmarków i wszelkiego handlu w miastach zamienionych na wsie. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 147.¹²⁸⁰
- 1822 r. Wyciąg z instrukcji Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 15 stycznia dla burmistrzów i kasjerów miejskich, dotyczącej administracji, funduszy i dochodów do kas miejskich wpływających. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 227.
- 1822 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 12 lutego porządkujące przepisy porządkowe względem dróg bitych. DzPKrP. T. VII, s. 313.
- 1822 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 18 lutego objaśniające o rozciągłości administracji miejskiej pod względem terytorialnym. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 81.
- 1822 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 4 kwietnia wskazujące zasady służyć mające przy oznaczaniu obrębu miast. ZPAKP. Cz. I. T. I, s. 83.
- 1822 r. Ukaz najwyższy z 25 kwietnia (7 maja) o środkach zapobiegających zabezpieczeniu skupiania się Żydów w mieszkaniach po miastach. DzPKrP. T. VII, s. 384.
- 1823 r. Postanowienie namiestnika Królestwa Polskiego z 4 lutego pozwalające Żydom osiedlanie się na gruntach w dobrach rządowych i duchownych. DzPKrP. T. VIII, s. 51.
- 1823 r. Instrukcja Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 28 marca dla mierniczych trudniących się pomiarem siedlisk i realności miast w Królestwie Polskim. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 277.
- 1823 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 10 czerwca wskazujące, że do pomiaru miast tylko geometrzy patentowi mogą być zatrudniani. ZPAKP. Cz. I. T. II, s. 309.

¹²⁸⁰ Nie dotyczy bezpośrednio Kielc, ale stanowi źródło badań porównawczych.

- 1823 r. Decyzja namiestnika Królestwa Polskiego z 29 lipca zakazująca stawiania straganów z wiktuałami po ulicach. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 359.
- 1823 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Skarbu z 10 listopada wskazujące zasady do szacowania placów rządowych po miastach i wypuszczania onych w wieczystą dzierżawę. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 337.
- 1823 r. Decyzja namiestnika Królestwa Polskiego z 21 listopada względem zajęcia na rzecz miast realności skarbowych, instytucyjnych lub prywatnych w pośród miast położonych i regulacji miast, w celu osiedlania fabrykantów zagranicznych. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 251.
- 1824 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 7 maja zastrzegające, że mapy gruntów miejskich wyobrażać mają szczegółowe przestrzenie każdego z właścicieli. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 311.
- 1825 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 7 maja polecające stosowanie się przy wieczystym wydzierżawianiu placów miejskich do przepisów przez Komisję Rządową Przychodów i Skarbu wydanych, względem wieczystej dzierżawy placów skarbowych po miastach. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 341.
- 1826 r. Odezwa Komisji Rządowej Sprawiedliwości do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z 27 maja wynurzająca opinię: że majątkiem gminnym jest to, co na ogólny dochód i wspólne cele całej gminy służyć lub służyć może. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 207.
- 1828 r. Ukaz najwyższy z 17 stycznia (29) o ustanowieniu Banku Polskiego. DzPKrP. T. XII, s. 119.
- 1830 r. Komisja Rządowa Sprawiedliwości 17 listopada przedstawia Radzie Administracji Królestwa określenie znaczenia własności publicznej. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 211.
- 1831 r. Ogłoszenie gubernatora Królestwa Polskiego z 10 (22) listopada unieważniające wszelkie postanowienia i uchwały rządu z czasów powstania. DzPKrP. T. XIII, s. 302.
- 1832 r. Ukaz najwyższy z 14 (26) lutego, wyciąg ze Statutu Organicznego Królestwu Polskiemu nadanego, o prawach i ustawach miast i gmin miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 9.
- 1832 r. Ukaz najwyższy z 4 (16) kwietnia o nowych zasadach do pobierania opłat konsumpcyjnych w miastach. DzPKrP. T. XIII, s. 439.
- 1833 r. Ukaz najwyższy z 14 (26) marca, wyciąg z organizacji b. Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego o atrybucjach jej co do zarządu własności miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 229.
- 1834 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 1 (13) marca wskazujące formalności, jakie zachowane być mają przy wyniesieniu wsi do rzędu miast. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 93.¹²⁸¹
- 1834 r. Ukaz najwyższy z 9 (21) lipca, wyciąg z ukazu o podziale miast na stopnie pod względem podatku konsumpcyjnego, opłaty kanonów i wysokości kaucji, składać się mających przez Urzędników miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 77.
- 1834 r. Ukaz najwyższy z 9 (21) lipca o nowych zasadach do pobierania opłat konsumpcyjnych w miastach. DzPKrP. T. XVI, s. 132.
- 1835 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego z 20 września (2 października) o sporządzaniu planów regulacyjnych miast. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 313.
- 1836 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego z 4 (16) czerwca zalecające hodowanie drzewa morwowego w szkółkach drzew topolowych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 737.

¹²⁸¹ Nie dotyczy bezpośrednio Kielc, ale stanowi źródło badań porównawczych.

- 1836 r. Ukaz najwyższy z 18 (30) września o mocy obowiązującej do końca r. 1837 wyżej powołanego ukazu z 9 (21) lipca 1834 r. o poborze opłat konsumpcyjnych. DzPKrP. T. XX, s. 182.
- 1836 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 4 (16) czerwca o zmianach w opłatach drogowych. DzPKrP. T. XVII, s. 31.
- 1837 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego z 20 stycznia (1 lutego) objaśniające o formalnościach dopełnić się mających przy wyniesieniu wsi do rzędu miast. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 103.¹²⁸²
- 1837 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 22 stycznia (3 lutego) o pobieraniu opłaty kanonów. DzPKrP. T. XX, s. 379.
- 1837 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 22 stycznia (3 lutego) zaprowadzające jednostajność, co do opłaty kanonu od zarobków przemysłowych, po miastach z taryfą. DzPKrP. T. XX, s. 379.
- 1837 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 23 lutego (7 marca) o zmianie województw na gubernie. DzPKrP. T. XX, s. 413.
- 1837 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 8 (20) października stanowiące nowe przepisy o restauracji budynków plebańskich i obowiązkach w tym względzie dozorów kościelnych. DzPKrP. T. XXI, s. 270.
- 1837 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 24 października (5 listopada) o projektowaniu budowy mostów, dróg przepraw i t. p. w miastach rządowych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 711.
- 1838 r. Ukaz najwyższy z 2 (14) maja o nowych opłatach na urządzenie dróg. DzPKrP. T. XXII, s. 191.
- 1839 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 18 (30) lipca o ustanowieniu targów w mieście Kielcach w dni piątkowe, obok już istniejących w dni wtorkowe. DzPKrP. T. XXIII, s. 207.
- 1839 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego z 7 (19) grudnia wskazujące formalności do zamiany gruntów miejskich na inne. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 315.
- 1840 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 8 (20) lipca, iż w miastach prywatnych, w których dochód z targowego i jarmarcznego do właściciela należy, bruki kosztem jego zaprowadzane i utrzymywane być winny. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 715.
- 1840 r. Najwyżej zatwierdzona na 31 sierpnia ustawa i etaty dla gimnazjów i szkół obwodowych oraz dla szkół elementarnych. DzPKrP. T. XXVI, s. 163.
- 1840 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 17 stycznia o opłatach od wyrobu piwa. DzPKrP. T. XXVIII, s. 79.
- 1842 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 7 (19) lipca polecające dołączenie do projektowanych planów na budowę domów, deklaracji właścicieli, z jakich materiałów zamierzają je stawiać i dachy pokrywać. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 361.
- 1842 r. Ukaz cesarsko-królewski z 29 września (11 października) o nadaniu dotychczasowym Urzędowi Muncypalnemu tytułu Magistratów. DzPKrP. T. XXX, s. 281.
- 1842 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 18 (30) grudnia zmieniające nazwę guberni krakowskiej na kielecką. DzPKrP. T. XXXI, s. 217.
- 1843 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 27 stycznia (8 lutego) wskazujące warunki do wydzierzawiania placów i wszelkiego rodzaju nieruchomości miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 353.
- 1843 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 22 czerwca (4 lipca) o obowiązku utrzymywania szlachtuzów. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 617.

¹²⁸² Nie dotyczy bezpośrednio Kielc, ale stanowi źródło badań porównawczych.

- 1844 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 12 (24) stycznia wskazujące porządek, w jakim przedstawianymi być mają projekty robót po miastach. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 557.
- 1844 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 15 (27) lutego zatwierdzające ustawę o zabezpieczeniu ruchomości od ognia. DzPKrP. T. XXXIII, s. 139.
- 1844 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 5 (17) kwietnia zatwierdzające nową ustawę o zabezpieczeniu nieruchomości od ognia. DzPKrP. T. XXXIV, s. 5.
- 1844 r. Ukaz najwyższy z 5 (17) lipca ograniczający wyrób i wyszynk wódek i naczynia opłaty na gorzelnie. DzPKrP. T. XXXIV, s. 177.
- 1844 r. Ukaz najwyższy z 9 (21) sierpnia o zaprowadzeniu w miejsce 8-miu, 5-ciu guberni Królestwa. DzPKrP. T. XXXIV, s. 453.
- 1844 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 29 sierpnia (10 września) udzielająca mieszkańcom miast 2, 3, 4, i 5 rzędu pozwolenie restaurowania budowli drewnianych, na przeciąg lat trzech od 1 stycznia 1845 r. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 369.
- 1844 r. Ukaz najwyższy z 5 (17) lipca o opłatach od wyrobu wódki. DzPKrP. T. XXXIV, s. 177. W nawiązaniu do powołanego ukazu postanowienie Rady Administracyjnej z 11 (23) lipca 1844 r. co do zapobieżenia nadmiernemu wyrobowi i użyciu wódki. DzPKrP. T. XXXIV, s. 201.
- 1844 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 7 (19) sierpnia polegające: aby nie dozwalać utrzymywania po ulicach miast straganów z wiktuałami i wszelkiego rodzaju kramarszczyzną, z wyjątkiem porządnym straganów z kwiatami i owocami. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 365.
- 1844 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 24 października (5 listopada) zatwierdzające przepisy o udzielaniu pożyczek z funduszy miejskich. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 789; DzPKrP. T. XXXV, s. 328.
- 1844 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 24 października (5 listopada) o szkołach elementarnych. DzPKrP. T. XXXV, s. 275.
- 1844 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 11 (23) lipca o ograniczeniu jarmarków i targów w zamiarze ukrócenia pijaństwa. DzPKrP. T. XXXIV, s. 397.
- 1846 r. Decyzja namiestnika Królestwa Polskiego z 24 maja (5 czerwca) łagodząca przepis względem pokrywania dachów restaurowanych domów drewnianych dachówką lub blachą kruszcową. ZPAKP. Cz.1. T. II, s. 375.
- 1847 r. Ukaz najwyższy z 29 stycznia (10 lutego) dozwolający Żydom budowania domów drewnianych w tych miastach, w których mają prawo zamieszkiwania. DzPKrP. T. XXXVIII, s. 431.
- 1847 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 3 (15) lipca obejmujące przepis względem zaprowadzenia po miastach studni murowanych z pompami żelaznymi. ZPAKP. Cz.1. T. II, s. 629.
- 1847 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 3 (15) października zastrzegające, aby budowniczowie robiący anszłagi na domy drewniane, obrachowali różnicę pomiędzy cenami budowy domów murowanych, a cenami budowy domów drewnianych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 379.
- 1847 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 19 listopada (1 grudnia) dozwolające stawiania po miastach budynków gospodarskich drewnianych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 381.
- 1847 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 28 listopada (10 grudnia) przedłużająca na lat 3, t.j. do końca 1850 roku dozwoleńse reperowania domów drewnianych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 385.
- 1848 r. Ukaz najwyższy z 20 stycznia (1 lutego) nakazujący wprowadzenie do Królestwa miar i wag Cesarstwa. DzPKrP. T. XXXIX, s. 389.

- 1848 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 2 (14) marca rozwijające powołany ukaz o używaniu w Królestwie miar i wag w Cesarstwie obowiązujących. DzPKrP. T. XL, s. 131.
- 1848 r. Najwyżej zatwierdzone przepisy z 4 (16) maja o ograniczeniu jarmarków i targów w zamiarze ukroczenia pijaństwa. DzPKrP. T. XL, s. 413.
- 1848 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 7 (19) czerwca wzbraniające obracania gruntów miejskich na wiejskie. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 85.
- 1848 r. Ukaz najwyższy z 7 (19) września pozwalający Żydom mieszkania w niektórych wyłączonych ulicach w Warszawie i w innych miastach. DzPKrP. T. XLI, s. 107.
- 1848 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 26 października (7 listopada) o przygotowaniu planów miast wszelkich i pborze podatku konsumpcyjnego. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 389.
- 1849 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 1 (13) marca zastrzegające, iżby przy rynku i główniejszych ulicach miast nie dozwolono stawiania budowli gospodarskich drewnianych inaczej, jak na podmurowaniu w słupy murowane i z dachami blachą lub dachówką krytymi. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 393.
- 1849 r. Decyzja Rady Administracyjnej Królestwa z 24 czerwca (6 lipca) ograniczająca erygowanie nowych miasteczek i zmniejszająca liczbę istniejących. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 151.
- 1850 r. Decyzja namiestnika Królestwa Polskiego z 28 czerwca (10 lipca) oznaczająca skalę, czyli zasadniczą podziałkę mierniczą, przy sporządzaniu planów pomiarowych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 323.
- 1850 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 13 (25) lutego określające atrybucje Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Rządów Gubernialnych i Naczelników Powiatowych co do zatwierdzania planów architektonicznych na budowle po miastach wznoszone. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 395.
- 1850 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 2 (14) maja przepisujące instrukcję co do używania w Królestwie miar i wag Cesarstwa. DzPKrP. T. XLIII s. 75.
- 1851 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 17 (29) grudnia o obowiązku budowania studni murowanych z pompami żelaznymi, ograniczające do miast gubernialnych i innych zamożniejszych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 643.
- 1852 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 6 (18) czerwca wprowadzające zmiany w wydanych poprzednio przepisach o wywłaszczeniu własności prywatnej na użytek publiczny. DzPKrP. T. XLV, s. 303. ZPAKP. Cz. 1. T. I, s. 263.
- 1853 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 9 (21) lipca, że budowle rogatekowe mają być utrzymywane z czynszów, płacić się mających przez dzierżawców dochodów skarbowych i miejskich z tychże budowli użytkujących, w stosunku uiszczanych summ dzierżawnych; na przyszłość zaś budowle takowe stawiane być nie mają. ZPAKP. Cz.1. T. II, s. 607.
- 1853 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 20 sierpnia (1 września) o projektowaniu zamiany adamizacji ulic miast na bruki. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 725.
- 1854 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 4 (16) stycznia wskazujące formę do sporządzenia planów regulacyjnych miast uległych pogorzelu, oraz miast już pomierzonych, i ustanawiające komitety mające zająć się tym przedmiotem. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 401.
- 1855 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 13 (25) września powiększające i określające atrybucje Rządów Gubernialnych pod względem administracji funduszami miejskimi. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 587.
- 1857 r. Ukaz najwyższy z 12 (24) czerwca pozwalający Żydom przesiedlania się z Królestwa do Cesarstwa. DzPKrP. T. L, s. 417.
- 1857 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 29 lipca (10 sierpnia) o zaprowadzeniu po miastach słupów latarniowych żelaznych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 695.

- 1858 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 24 czerwca (6 lipca) przepisujące warunki odbudowania zgorzałych i stawianych nowych domów po miastach, oraz innych środków do zachowania należytego bezpieczeństwa od ognia. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 411.
- 1859 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 6 (18) lutego wskazujące środki ostrożności przy odbudowie zgorzałych miast i stanowieniu nowych budowli po miastach. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 421.
- 1859 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z 10 (22) lutego o protokółach rewizyjno-odbiorczych robót, które mają być rewidowane na gruncie. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 597.
- 1860 r. Ukaz najwyższy z 3 (15) maja o zaprowadzeniu pensji żeńskich rządowych we wszystkich miastach gubernialnych na prowincji. DzPKrP. T. LV, s. 309.
- 1860 r. Najwyżej zatwierdzona na 24 maja ustawa o sądach gminnych wiejskich i miejskich. DzPKrP. T. LVII, s. 3.
- 1861 r. Ukaz carski z 24 maja (5 czerwca) ustanawiający w Guberniach Królestwa Polskiego Rady Gubernialne. DzPKrP. T. LVIII, s. 277.
- 1861 r. Ukaz carski z 24 maja (5 czerwca) ustanawiający w Guberniach Królestwa Polskiego Rady Powiatowe. DzPKrP. T. LVIII, s. 295.
- 1861 r. Ukaz carski z 24 maja (5 czerwca) ustanawiający w Warszawie i innych znaczniejszych Miastach Królestwa Polskiego Rady Miejskie. DzPKrP. T. LVIII, s. 329.
- 1861 r. Ukaz carski z 24 maja (5 czerwca) w przedmiocie wyboru Rad Powiatowych Miejskich i Gubernialnych. DzPKrP. T. LVIII, s. 365.
- 1861 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 30 maja (11 czerwca) stanowiące, że dopokąd urządzenie sądów gminnych miejskich i wiejskich nie nastąpi, stosowanie wyżej powołanej ustawy o tychże sądach we względzie kar ma należeć do zwyczajnych sądów karnych. DzPKrP. T. LVII, s. 397.
- 1861 r. Ukaz najwyższy z 14 (26) marca o ustanowieniu rad gubernialnych i powiatowych, tudzież w niektórych miastach rad municypalnych. DzPKrP. T. LVII, s. 339.
- 1861 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 11 (23) października ustanawiające oddzielny komitet dla zbadania stanu komunikacji i przedstawienia projektów do ulepszenia takowych. DzPKrP. T. LIX, s. 271.
- 1862 r. Ukaz najwyższy z 24 maja (5 czerwca) o uprawnieniu Żydów. DzPKrP. T. LX, s. 19.
- 1862 r. Ukaz najwyższy z 8 (20) maja zatwierdzający ustawę o wychowaniu publicznym w Królestwie Polskim. DzPKrP. T. LX, s. 227.
- 1862 r. Ukaz najwyższy z 8 (20) maja o wychowaniu publicznym w Królestwie Polskim. DzPKrP. T. LX, s. 233.
- 1862 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 31 lipca (12 sierpnia) pozwalające Żydom kształcenia się w zawodzie farmaceutycznym i utrzymywania aptek. DzPKrP. T. LXI, s. 50.
- 1863 r. Ukaz najwyższy z 8 (20) stycznia o atrybucjach władz i o zarządzaniu budowy i reperacji budowli kościelnych i plebańskich. DzPKrP. T. LXI, s. 137.

- 1863 r. Rozporządzenie Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu z 16 (28) października 1863 r., aby oszacowanie placów skarbowych po miastach na podstawie podań Magistratu i zeznań sąsiednich mieszkańców następowało. ZPAKP. Wydział Spraw Wewnętrznych i Duchowych. Cz. 1, Gospodarstwo miejskie. Dodatek do tomu I-go, s. 103.
- 1864 r. Ukaz najwyższy z 30 sierpnia (11 września) o szkołach początkowych w gminach wiejskich i miastach. DzPKrP. T. LXII, s. 335.
- 1864 r. Ukaz najwyższy z 30 sierpnia (11 września) o gimnazjach i progimnazjach żeńskich. DzPKrP. T. LXII, s. 361.
- 1864 r. Ukaz najwyższy z 27 października (8 listopada) o klasztorach rzymsko-katolickich, obejmuje przepis o przejęciu wszelkich majątków i kapitałów klasztornych w zawiadywanie skarbu. DzPKrP. T. LXII, s. 415.
- 1865 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 12 (24) listopada o pożyczkach z funduszy miejskich na budowę domów. DzPKrP. T. LXIII, s. 317.
- 1865 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 12 (24) listopada o uchyleniu zastrzeżeń, zabraniających osobom, które otrzymują pożyczki budowlane, zaciągania długów i zobowiązań hipotecznych na domy bez wiedzy Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchowych. ZPAKP. Cz. 1. T. II, s. 845.
- 1865 r. Ukaz najwyższy z 14 (26) grudnia o urządzeniu duchowieństwa rzymsko-katolickiego, obejmuje przepis o przejęciu wszelkich kapitałów i majątków tegoż duchowieństwa w zawiadywanie skarbu. DzPKrP. T. LXIII, s. 375.
- 1866 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 17 (29) marca o zawiadywaniu funduszami przeznaczonymi na odnowienie i utrzymanie gmachów klasztornych. DzPKrP. T. LXIV, s. 449.
- 1866 r. Postanowienie Rady Administracyjnej z 29 kwietnia (11 maja) stanowiące nowe przepisy o udzielaniu pożyczek z funduszy miejskich na budowę i restaurację domów. DzPKrP. T. LXV, s. 169.
- 1866 r. Decyzja Rady Administracyjnej z 29 kwietnia (11 maja) o uchyleniu i zmianie niektórych przepisów z 1844 r. o udzielaniu pożyczek budowlanych, celem ułatwienia dłużnikom ich zwrotu. DzPKrP. Cz. 1. T. II, s. 849.
- 1866 r. Ukaz najwyższy z 28 października (9 listopada) o zniesieniu w miastach stosunków dominialnych. DzPKrP. T. LXVI, s. 27.
- 1866 r. Ustawa z 19 (31) grudnia o Zarządzie Gubernialnym i Powiatowym w guberniach Królestwa Polskiego. DzPKrP. T. LXVI, s. 119.
- 1867 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 5 (17) stycznia o podziale miast i gmin w powiatach. DzPKrP. T. LXVI, s. 279.
- 1867 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 20 kwietnia wydane w rozwinięciu art. 37 Ukazu Najwyższego o zniesieniu stosunków dominialnych w miastach co do porządku wykreślenia gruntów miejskich z hipoteki dziedziców. DzPKrP. T. LXVII, s. 59.
- 1867 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 1 (13) grudnia o sposobie zarządzania majątkami poduchownymi. DzPKrP. T. LXVII, s. 353.
- 1867 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 29 grudnia (10 stycznia 1868 r.) o nowym podziale miast i gmin w powiatach. DzPKrP. T. LXVII, s. 359.
- 1868 r. Ukaz najwyższy z 25 kwietnia o nadaniu folwarków i części lasów, m.in. generał-lejtnatowi księciu Szachowskiemu folwarków: Masłów, Kopcowa-Wola, Nowy-Folwark, Czarnów i Kielce z częścią lasu z leśnictwa kieleckiego. DzPKrP. T. LXVIII, s. 196.
- 1868 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 15 (27) listopada o porządku układania tabel nadawczych w miastach. DzPKrP. T. LXVIII, s. 447.

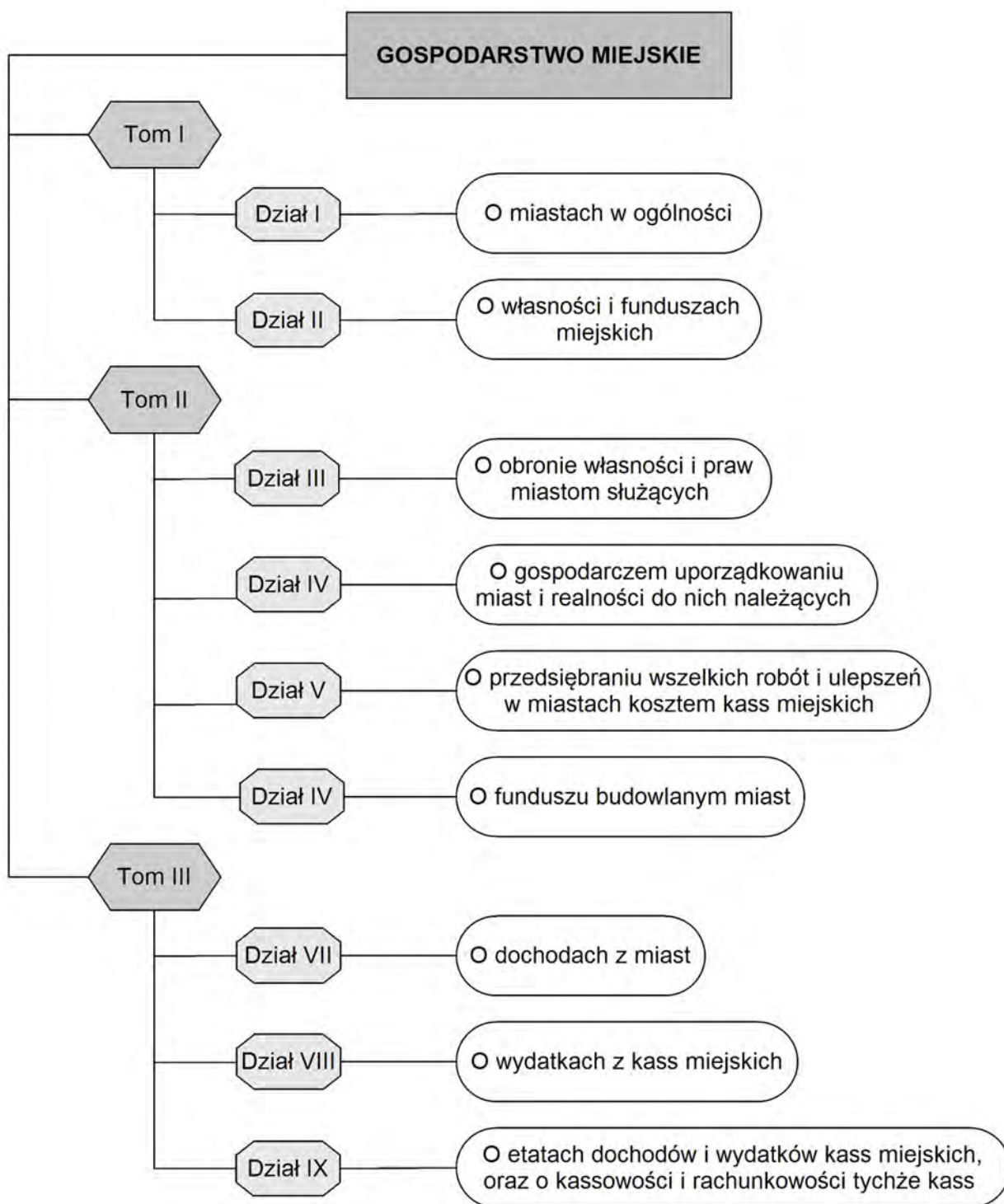
- 1869 r. Ukaz najwyższy z 1 czerwca o przemianowaniu na osady niektórych miast w guberniach Królestwa Polskiego z mniejszą ludnością. DzPKrP. T. LXIX, s. 245.
- 1869 r. Postanowienie Komitetu Urządzającego z 7 (19) listopada o przemianowaniu na osady niektórych miast w guberni kieleckiej. DzPKrP. T. LXIX, s. 425.
- 1870 r. Ukaz najwyższy z 12 lutego o uwolnieniu od podatku podymnego osad włościańskich zajętych przez zabudowania przeznaczone na użytek publiczny. DzPKrP. T. LXX, s. 113.
- 1870 r. Najwyżej zatwierdzone na 19 czerwca przepisy czasowe o sposobie utrzymania dróg i wszelkich środków komunikacyjnych, tudzież o składkach drogowych. DzPKrP. T. LXX, s. 243.
- 1871 r. Przepisy z 30 listopada o ustanowieniu w guberniach Królestwa Polskiego posad jeometrów górniczych (markszejderów). ZP.PiRR. T. I, s. 351.
- 1873 r. Przepisy z 6 kwietnia o uwolnieniu mieszkańców miast i osad w guberniach Królestwa Polskiego od dotychczasowego ograniczenia ich prawa rozporządzania własnością nieruchomością nabytą na zasadzie Ukazów z dnia 19 lutego 1864 r. i 28 października 1866 r. ZP.PiRR. T. III, s. 97.
- 1873 r. Przepisy z 27 listopada o porządku rozstrzygania spraw dotyczących znoszenia jarmarków. ZP.PiRR. T. IV, s. 139.
- 1873 r. Przepisy z 27 grudnia o rozdzieleniu wszystkich dróg bitych w Królestwie Polskiem na 10 oddziałów. ZP.PiRR. T. IV, s. 381.
- 1874 r. Przepisy z 23 listopada o sprzedaży majątków, które należały do duchowieństwa byłej diecezji Krakowsko-Kieleckiej. ZP.PiRR. T. V, s. 319.
- 1875 r. Przepisy z 13 maja o utworzeniu VIII klasy w gimnazyach. ZP.PiRR. T. VII, s. 95.
- 1876 r. Przepisy z 26 listopada o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów o wywłaszczeniu majątków prywatnych pod drogi żelazne. ZP.PiRR. T. X, s. 201.
- 1877 r. Przepisy z 13 września o prowadzeniu handlu w zakładach spożywczych. ZP.PiRR. T. XII, s. 163.
- 1877 r. Przepisy z 3 grudnia o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów z d. 6 maja 1872 roku o wywłaszczeniu majątków prywatnych pod drogi żelazne. ZP.PiRR. T. XII, s. 283.
- 1878 r. Przepisy z 12 stycznia o otwarciu czynności filii Banku Polskiego w Kielcach. ZP.PiRR. T. XIII, s. 29.
- 1878 r. Przepisy z 27 grudnia o pobieraniu podatku drogowego w guberniach Królestwa Polskiego. ZP.PiRR. T. XV, s. 281.
- 1879 r. Przepisy z 24 kwietnia o sposobie otwierania i utrzymania kas pożyczkowych. ZP.PiRR. T. XVI, s. 35.
- 1879 r. Przepisy z 15 czerwca o obowiązkowych dla wszystkich dróg żelaznych w Rosyi przepisach co do urządzania bezpośredniej komunikacji z przyległymi drogami. ZP.PiRR. T. XVI, s. 213.
- 1879 r. Przepisy z 24 września o kasach pożyczkowych. ZP.PiRR. T. XVI, s. 243.
- 1880 r. Przepisy z 29 lutego o budowie, utrzymaniu, reparacji i działaniu telegrafów dróg żelaznych otwartych do użytku publicznego. ZP.PiRR. T. XVII, s. 165.
- 1880 r. Przepisy z 20 listopada o zniesieniu komisji w kwestyi sporządzenia projektu sieci dróg podjazdowych do stacyj dróg żelaznych. ZP.PiRR. T. XIX, s. 41.
- 1880 r. Przepisy z 12 grudnia o przedłużeniu na r. 1881 terminu mocy obowiązującej przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu majątków prywatnych pod drogi żelazne. ZP.PiRR. T. XIX, s. 15.
- 1881 r. Przepisy z 27 lutego o urządzeniu komunikacji telefonicznej. ZP.PiRR. T. XIX, s. 87.
- 1881 r. Przepisy z 9 kwietnia o mierzeniu i odgraniczaniu gruntów, które przeszły na własność gubernij Królestwa Polskiego na mocy Najwyższych ukazów z 19-go lutego 1864 r. ZP.PiRR. T. XIX, s. 163.

- 1881 r. Przepisy z 26 maja o sposobie otwierania i utrzymania kas pożyczkowych. ZP.PiRR. T. XIX, s. 277.
- 1881 r. Przepisy z 25 września o urządzeniu komunikacji telefonowych miejskich. ZP.PiRR. T. XX, s. 255.
- 1881 r. Przepisy z 10 listopada ustawa Towarzystwa drogi żelaznej Dęblińsko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XX, s. 35.
- 1881 r. Przepisy z 18 grudnia o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów o wywłaszczeniu majątków prywatnych pod drogi żelazne. ZP.PiRR. T. XXI, s. 11.
- 1881 r. Przepisy z 29 grudnia o wywłaszczeniu gruntów prywatnych i innych majątków pod budowę drogi żelaznej Dęblińsko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XXI, s. 15.
- 1882 r. Przepisy z 23 kwietnia o zmianie i uzupełnieniu niektórych paragrafów Ustawy Dęblińsko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XXI, s. 229.
- 1882 r. Przepisy z 1 lipca o powiększeniu etatu tymczasowego inspekcji przy budowie drogi Dęblińsko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XXII, s. 229.
- 1882 r. Przepisy z 16 listopada o wydatkach na regulację, urządzenie i rozgraniczanie. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 57.
- 1882 r. Przepisy z 20 grudnia o utrzymaniu i strzeżeniu dróg żelaznych parowozowych, otwartych do użytku publicznego. ZP.PiRR. T. XXIV, s. 115.
- 1882 r. Prawo z 26 grudnia uzupełniające przepisy o budowie, utrzymaniu, reparacji i działaniu telegrafów dróg żelaznych otwartych do użytku publicznego. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 177.
- 1882 r. Przepisy z 28 grudnia o zastosowaniu przy wywłaszczeniu gruntów i majątków pod drogę żelazną Dęblińsko-Dąbrowską najwyżej zatwierdzonych d. 6 maja 1872 r. przepisów obowiązujących w Cesarstwie. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 143.
- 1882 r. Przepisy z 31 grudnia o zmianie zasadniczych warunków urządzenia i eksploatacji komunikacji telefonowych miejskich. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 107.
- 1883 r. Przepisy z 19 stycznia o zmianie progimnazjów 4-ro klasowych żeńskich: Piotrkowskiego, Kieleckiego i Łomżyńskiego na sześcioklasowe gimnazjum. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 149.
- 1883 r. Przepisy z 26 kwietnia o opodatkowaniu handlu na znaczniejszych jarmarkach. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 433.
- 1883 r. Przepisy z 19 czerwca o ruchu po drogach żelaznych parowozowych otwartych do użytku publicznego. ZP.PiRR. T. XXIV, s. 317.
- 1883 r. Przepisy z 1 lipca o urządzeniu komunikacji telefonowych zamiejskich. ZP.PiRR. T. XXV, s. 345.
- 1883 r. Przepisy z 29 listopada o rozchodach na pomiary w roku 1884. ZP.PiRR. T. XXV, s. 11.
- 1884 r. Przepisy z 22 maja o połączeniu instytucji pocztowych i telegraficznych. ZP.PiRR. T. XXVI, s. 97.
- 1884 r. Przepisy z 5 czerwca o równomierniejszym opodatkowaniu handlu i przemysłu. ZP.PiRR. T. XXVI, s. 139.
- 1884 r. Przepisy z 11 grudnia o rozchodzie na pomiary w latach 1886 i 1887. ZP.PiRR. T. XXVII, s. 69.
- 1884 r. Przepisy o terminie zwinięcia archiwów akt dawnych: Kieleckiego, Łomżyńskiego, Radomskiego i Siedleckiego. ZP.PiRR. T. XXVI, s. 269.
- 1885 r. Przepisy z 8 stycznia o karach za wykroczenia przeciwko postanowieniom o budownictwie. ZP.PiRR. T. XXVII, s. 125.
- 1885 r. Przepisy z 15 stycznia o zmianie i uzupełnieniu obowiązujących przepisów o piwowarstwie i handlu piwem. ZP.PiRR. T. XXVII, s. 179.
- 1885 r. Przepisy z 5 marca o otwarciu nowych i zmianie istniejących średnich zakładów naukowych. ZP.PiRR. T. XXVII, s. 313.

- 1885 r. Przepisy z 28 maja o reformie miejscowych instytucyj pocztowych i telegraficznych. ZP.PiRR. T. XXVIII, s. 213.
- 1885 r. Przepisy z 12 czerwca, postanowienie o Radzie do spraw dróg żelaznych i Ogólna Ustawa Dróg żelaznych Rosyjskich. ZP.PiRR. T. XXIX, s. 95.
- 1885 r. Przepisy z 21 czerwca o urządzeniu komunikacyj telefonowych miejskich przez przedsiębiorców prywatnych. ZP.PiRR. T. XXX, s. 13.
- 1885 r. Przepisy z 22 listopada o dozwoleniu Towarzystwu drogi żelaznej Iwangrodzko (Dęblińsko-) Dąbrowskiej zbudować odnogi pograniczne oraz odnogi do kopalń Dąbrowskich. ZP.PiRR. T. I, s. 19.
- 1885 r. Przepisy z 30 grudnia o rozchodach na urządzenie gruntowe i regulację w latach 1886 i 1887. ZP.PiRR. T. I, s. 51.
- 1886 r. Przepisy z 8 stycznia o niektórych zmianach w obowiązujących przepisach co do prowadzenia handlu trunkami. ZP.PiRR. T. I, s. 31.
- 1886 r. Przepisy z 30 października o ustawie Towarzystwa Akcyjnego Marmurów Kieleckich. ZP.PiRR. T. III, s. 19.
- 1886 r. Przepisy z 14 listopada o sposobie pokrycia przez towarzystwo drogi żelaznej Iwangrodzko- (Dęblińsko-) Dąbrowskiej rozchodu dodatkowego na zbudowanie mostu na rz. Wiśle. ZP.PiRR. T. III, s. 55.
- 1887 r. Przepisy z 27 marca o prawie Żydów, którym dozwolono zamieszkiwać wszędzie, zajmowania się handlem i przemysłem. ZP.PiRR. T. IV, s. 181.
- 1887 r. Przepisy z 14 kwietnia o drogach podjazdowych do dróg żelaznych. ZP.PiRR. T. III, s. 283.
- 1887 r. Przepisy z 23 grudnia o taksie opłaty za kopie planów, znajdujących się w instytucjach mierniczych za trzecie latie 1888-1890. ZP.PiRR. T. V, s. 115.
- 1888 r. Przepisy z 30 marca o zmianie ustawy Towarzystwa Akcyjnego Marmurów Kieleckich. ZP.PiRR. T. V, s. 301.
- 1888 r. Przepisy z 30 marca, postanowienie o składach towarów. ZP.PiRR. T. V, s. 309.
- 1888 r. Przepisy z 25 maja o niektórych zmianach w obowiązujących przepisach o gorzelnictwie tudzież o zmianie sposobu wnoszenia opłat akcyzyjnych. ZP.PiRR. T. VI, s. 223.
- 1888 r. Przepisy z 28 października o zmianie ustawy Towarzystwa Akcyjnego Marmurów Kieleckich. ZP.PiRR. T. VII, s. 383.
- 1889 r. Przepisy z 24 lutego o przedłużeniu terminu do utworzenia Towarzystwa Akcyjnego Marmurów Kieleckich. ZP.PiRR. T. VIII, s. 317.
- 1889 r. Przepisy z 28 września o nadaniu Ministrowi Dróg Komunikacji prawa wkładania tymczasowo na drogi żelazne obowiązków pobierania opłat na rzecz niektórych miast (m.in. budowy i ulepszenia dróg podjazdowych). ZP.PiRR. T. X, s. 185.
- 1889 r. Przepisy z 29 grudnia o zmianie niektórych przepisów o fabrykacji drożdży. ZP.PiRR. T. XI, s. 39.
- 1890 r. Przepisy z 8 marca o sprzedawaniu wódki winnej (ruski koniak – kizlarka). ZP.PiRR. T. XI, s. 197.
- 1890 r. Przepisy z 21 maja o wywłaszczeniu gruntów niezbędnych dla zbudowania połączeń pomiędzy drogami żelaznymi S.-Petersbursko-Warszawską i Południowo-Zachodniemi, Iwangrodzko-Dąbrowską i Nadwiślańską oraz S.-Petersbursko-Warszawską i Libanowo-Pomeńską. ZP.PiRR. T. XI, s. 409.
- 1890 r. Przepisy z 4 czerwca o środkach popierania gorzelnictwa krajowego. ZP.PiRR. T. XI, s. 415.
- 1890 r. Przepisy z 26 listopada o uzupełnieniu niektórych artykułów o drogach podjazdowych do dróg żelaznych. ZP.PiRR. T. XIII, s. 9.
- 1891 r. Przepisy z 25 marca o zmianie przepisów co do czasu sprzedaży detalicznej trunków w guberniach Królestwa Polskiego. ZP.PiRR. T. XIII, s. 305.

- 1891 r. Przepisy z 3 czerwca o pędzeniu okowity bez normy. ZP.PiRR. T. XIII, s. 471.
- 1891 r. Przepisy z 11 czerwca o oddaniu 535 wagonów zapasu rządowego na własność towarzystw dróg żelaznych: Warszawsko-Terespolskiej, Nadwiślańskiej i Iwangrodzko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XIV, s. 179.
- 1891 r. Przepisy z 17 grudnia o przepisach dotyczących wznoszeniu budowli i urządzenia ulic w znaczniejszych osadach guberni Królestwa Polskiego. ZP.PiRR. T. XV, s. 39.
- 1891 r. Przepisy z 30 grudnia o zakazie używania w guberniach Królestwa Polskiego równocześnie z rosyjskimi polskich miar długości. ZP.PiRR. T. XV, s. 57.
- 1892 r. Przepisy z 18 czerwca o wyjaśnieniu ustępu 2 oddziału I Najwyżej zatwierdzonego d. 30 grudnia 1891 r. Zdania Rady Państwa o zakazie używania w guberniach Królestwa Polskiego razem z rosyjskimi polskich miar długości. ZP.PiRR. T. XVI, s. 271
- 1892 r. Przepisy z 18 czerwca o wydaniu obowiązkowych przepisów dotyczących sposobu i warunków użytkowania dróg szosowych. ZP.PiRR. T. XVI, s. 201.
- 1892 r. Przepisy z 30 czerwca o przepisach dotyczących budowy i eksploatacji dróg podjazdowych ogólnego użytku do dróg żelaznych. ZP.PiRR. T. XVI, s. 343.
- 1892 r. Przepisy z 17 października o zmianie ustępu 4 §52 ustawy towarzystwa drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XVI, s. 437.
- 1892 r. Przepisy z 9 listopada o podwyższeniu akcyzy od wyrobu piwa. ZP.PiRR. T. XVI, s. 439.
- 1893 r. Przepisy z 15 marca o uzupełnieniu niektórych artykułów ustawy o akcyzie od trunków. ZP.PiRR. T. XVII, s. 351.
- 1893 r. Przepisy z 29 marca o oddaniu na własność drodze żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej 150 wagonów towarowych zapasu rządowego. ZP.PiRR. T. XVII, s. 481.
- 1893 r. Przepisy z 23 kwietnia o zabronieniu Żydom zmieniać imiona i przezwiska, pod którymi są zapisani do ksiąg metrycznych. ZP.PiRR. T. XVII, s. 557.
- 1893 r. Przepisy z 9 maja o rozchodzie na urządzenie na drodze żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej 4-ch rozjazdów i na przysposobienie stacyi Iwangród IV do krzyżowania się pociągów. ZP.PiRR. T. XX, s. 7.
- 1894 Przepisy z 6 czerwca o pożyczce udzielonej towarzystwu drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej na rozwinięcie stacyj Dąbrowa Górnicza i Miechów oraz na dodatkowe zaopatrzenie warsztatów. ZP.PiRR. T. XX, s. 171.
- 1895 r. Przepisy z 5 czerwca o niektórych zmianach postanowień ustawy o akcyzie od napojów, dotyczących sposobu prowadzenia handlu trunkami. ZP.PiRR. T. XXII, s. 41.
- 1896 r. Przepisy z 1 marca o wydzierżawieniu fabryki skarbowej w Białogonie guberni kieleckiej. ZP.PiRR. T. XXIII, s. 489.
- 1896 r. Przepisy z 20 czerwca o przedłużeniu mocy obowiązującej taksy opłaty za kopie znajdujących się w instytucjach mierniczych planów za trzechlecie 1897-1899. ZP.PiRR. T. XXIV, s. 95.
- 1897 r. Przepisy z 6 stycznia o oddaniu na własność towarzystwa drogi żelaznej Nadwiślańskiej i Iwangrodzko-Dąbrowskiej 1000 wagonów towarowych z obstalunku rządowego 1895 r. ZP.PiRR. T. XXV, s. 133.
- 1897 r. Przepisy z 6 stycznia o zezwoleniu na roboty około wzmocnienia i udoskonalenia dróg żelaznych Nadwiślańskiej i Iwangrodzko-Dąbrowskiej na rachunek kredytu podług budżetu Ministerium Dróg Komunikacyi z r. 1897. ZP.PiRR. T. XXV, s. 135.
- 1897 r. Przepisy z 20 stycznia o przyznaniu drogom żelaznej Nadwiślańskiej i Iwangrodzko-Dąbrowskiej pożyczek na nabycie dodatkowego taboru. ZP.PiRR. T. XXV, s. 137.
- 1898 r. Przepisy z 10 czerwca o ustawie Towarzystwa Kredytowego Miasta Kielce. ZP.PiRR. T. XXVIII, s. 647.

- 1898 r. Przepisy z 16 czerwca o powiększeniu kapitału obligacyjnego towarzystwa drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XXVIII, s. 519.
- 1898 r. Przepisy z 26 czerwca o wypuszczeniu zakładu górniczego skarbowego w Białogonie guberni kieleckiej w dzierżawę inżynierowi Skibińskiemu. ZP.PiRR. T. XXVIII, s. 631.
- 1899 r. Przepisy z 2 czerwca o paskach gruntu pozostających do rozporządzenia wskutek zniesienia lub zwężenia dróg. ZP.PiRR. T. XXX, s. 747.
- 1899 r. Przepisy z 21 czerwca o ustawie Kieleckiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu. ZP.PiRR. T. XXX, s. 1121.
- 1899 r. Przepisy z 29 listopada o zmianie obowiązujących przepisów o otwieraniu aptek. ZP.PiRR. T. XXXI, s. 121.
- 1899 r. Przepisy z 25 grudnia o dokonaniu skupu drogi żelaznej Iwangrodzko (Dęblińsko)-Dąbrowskiej. ZP.PiRR. T. XXXI, s. 899.
- 1900 r. Przepisy z 9 maja o ustawie Towarzystwa Akcyjnego Rzeźni Miejskich w Rosji. ZP.PiRR. T. XXXI, s. 1257.
- 1900 r. Przepisy z 9 maja o ustawie towarzystwa drogi żelaznej Herby-Częstochowa. ZP.PiRR. T. XXXII, s. 203.
- 1900 r. Przepisy z 22 czerwca o zatwierdzeniu ustawy kieleckiego towarzystwa akcyjnego przemysłu górniczego, fabryki żelaza i drzewnego. ZP.PiRR. T. XXXII, s. 551.
- 1900 r. Przepisy z 11 lipca o uznaniu towarzystwa drogi żelaznej Herby-Częstochowa za związane. ZP.PiRR. T. XXXII, s. 623.

Ryc. 217. Struktura przepisów administracyjnych dotyczących porządkowania, kształtowania i funkcjonowania miast w XIX wieku.

Źródło: opracowanie autora na podstawie zbioru przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego.

6.4. Źródła archiwalne (dokumenty)

Ze względu na dużą ilość wykorzystanych dokumentów archiwalnych tekstowych, ikonograficznych i kartograficznych zostały one podane w przypisach oraz jako źródła cytatów i obrazów. Dlatego świadomie pominięto je w tej części bibliografii, by nie były powielone. Natomiast wyszczególniono źródła dotyczące gospodarki finansowej miasta zawarte w Archiwum Państwowym w Kielcach w zespołach Rząd Gubernialny Rakomski oraz Akta miasta Kielce, które posłużyły do weryfikacji danych zebranych przez Bogusława Markowskiego, wykorzystane do analizy dochodów i rozchodów finansów kasy miejskiej w Kielcach:

- APK, RGR, sygn. 2356, s. 74-109, budżet kasy ekonomicznej miasta w latach 1811–1815;
- APK, RGR, sygn. 6689-7142, różne dokumenty, w tym rachunki dotyczące przychodów i wydatków kas miejskich;
- APK, RGR, sygn. 6842, budżet Kielc za lata 1846–1852;
- APK, RGR, sygn. 6843, podatki od mieszkańców za lata 1856–1865;
- APK, AmK, sygn. 58, rachunek obejmujący dochody i wydatki kasy ekonomicznej miasta Kielce w obwodzie kieleckim, w województwie krakowskim za rok 1809/10;
- APK, AmK, sygn. 59, rachunek obejmujący dochody i wydatki kasy ekonomicznej miasta wojewódzkiego Kielce w obwodzie kieleckim, w województwie krakowskim, sporządzony za rok 1817;
- APK, AmK, sygn. 60, manual dla funduszy kasy miasta Kielce w zastosowaniu dla etatu tejże kasy;
- APK, AmK, sygn. 61, manual dla funduszy kasy miasta Kielce w zastosowaniu do etatu tejże kasy;
- APK, AmK, sygn. 62, manual dla funduszy kasy miasta wojewódzkiego Kielce w zastosowaniu do etatu tejże kasy, 1831;
- APK, AmK, sygn. 63, manual dla funduszy kasy miasta Kielce w zastosowaniu do etatu tejże kasy, 1832;
- APK, AmK, sygn. 64, manual dla funduszy kasy miasta wojewódzkiego Kielce w zastosowaniu do etatu tejże kasy, służący na rok 1834;
- APK, AmK, sygn. 65, manual dla funduszy kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce, służący na rok 1838;
- APK, AmK, sygn. 66, manual dla funduszy kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce, służący na rok 1839;
- APK, AmK, sygn. 67, manual dla funduszy kasy miasta gubernialnego Kielce, w zastosowaniu do etatu tejże kasy w roku 1840;
- APK, AmK, sygn. 68, manual dla funduszy kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce, służący na rok 1841;
- APK, AmK, sygn. 69, manual dla funduszy kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce, służący na rok 1842;
- APK, AmK, sygn. 70, manual dla funduszy kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce, służący na rok 1843;
- APK, AmK, sygn. 71, manual dla funduszy kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce, służący na rok 1844;
- APK, AmK, sygn. 72, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na lata 1849/50;
- APK, AmK, sygn. 73, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na rok 1853;
- APK, AmK, sygn. 74, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na rok 1855;
- APK, AmK, sygn. 75, manual dochodu i rozchodu funduszy gminnych dla kasy miasta Kielce na rok 1856;

- APK, AmK, sygn. 76, manual dochodu i rozchodu funduszy gminnych dla kasy miasta Kielce na rok 1858;
- APK, AmK, sygn. 77, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na rok 1860;
- APK, AmK, sygn. 78, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na rok 1864;
- APK, AmK, sygn. 79, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na rok 1866;
- APK, AmK, sygn. 80, manual dochodów i wydatków funduszy gminnych kasy miasta Kielce na rok 1867;
- APK, AmK, sygn. 81, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1822;
- APK, AmK, sygn. 82, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, na rok 1824;
- APK, AmK, sygn. 83, rachunek kasy miejskiej miasta Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1825;
- APK, AmK, sygn. 84, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1826;
- APK, AmK, sygn. 85, rachunek kasy miejskiej miasta Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1827;
- APK, AmK, sygn. 86, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1828;
- APK, AmK, sygn. 87, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1830;
- APK, AmK, sygn. 88, rachunek kasy ekonomicznej miasta Kielce za rok 1831;
- APK, AmK, sygn. 89, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1832;
- APK, AmK, sygn. 90, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1833;
- APK, AmK, sygn. 91, rachunek kasy miejskiej miasta wojewódzkiego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1835;
- APK, AmK, sygn. 92, rachunek kasy miejskiej miasta gubernialnego Kielce, tak z funduszy gminnych, jako też z funduszy przechodnich, za rok 1836;
- APK, AmK, sygn. 93, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce z roku 1837;
- APK, AmK, sygn. 94, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce z roku 1838;
- APK, AmK, sygn. 95, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce z roku 1839;
- APK, AmK, sygn. 96, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce z roku 1840;
- APK, AmK, sygn. 97, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce z roku 1841;
- APK, AmK, sygn. 98, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce za rok 1842;
- APK, AmK, sygn. 99, rachunek kasy ekonomicznej miasta gubernialnego Kielce za rok 1843;
- APK, AmK, sygn. 100, rachunek kasy ekonomicznej miasta Kielce za rok 1844;
- APK, AmK, sygn. 101, rachunek kasy ekonomicznej miasta Kielce za rok 1845;
- APK, AmK, sygn. 102, rachunek z przychodu i wydatku funduszy gminnych oraz przechodnich i depozytowych za rok 1846 przez kasę miasta Kielce uformowany;
- APK, AmK, sygn. 103, rachunek wszelakiego przychodu i wydatku tak funduszy gminnych, jako też przechodnich oraz depozytowych kasy ekonomicznej miasta Kielce na czas do 1 stycznia do 31 grudnia 1847 r;

- APK, AmK, sygn. 104, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1848 r;
- APK, AmK, sygn. 105, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1849 r;
- APK, AmK, sygn. 106, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1851 r;
- APK, AmK, sygn. 107, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1852 r;
- APK, AmK, sygn. 108, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1854 r;
- APK, AmK, sygn. 109, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1855 r;
- APK, AmK, sygn. 110, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1856 r;
- APK, AmK, sygn. 111, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1857 r;
- APK, AmK, sygn. 112, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1858 r;
- APK, AmK, sygn. 113, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1859 r;
- APK, AmK, sygn. 114, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1860 r;
- APK, AmK, sygn. 115, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1861 r;
- APK, AmK, sygn. 116, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1862 r;
- APK, AmK, sygn. 117, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1863 r;
- APK, AmK, sygn. 118, rachunek wszelkiego przychodu i wydatku od 1 I do 31 XII 1864 r;
- APK, AmK, sygn. 119, rachunek roczny kasy miasta Kielce z funduszów kwaterunkowych za rok 1835;
- APK, AmK, sygn. 120, rachunek roczny kasy miasta Kielce z funduszów kwaterunkowych za rok 1839/40;
- APK, AmK, sygn. 121, rachunek roczny kasy miasta Kielce z funduszów kwaterunkowych za rok 1842;
- APK, AmK, sygn. 122, rachunek roczny kasy miasta Kielce z funduszów kwaterunkowych za rok 1843;
- APK, AmK, sygn. 123, rachunek roczny kasy miasta Kielce z funduszów kwaterunkowych za rok 1845;
- APK, AmK, sygn. 124, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1847;
- APK, AmK, sygn. 125, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1848;
- APK, AmK, sygn. 126, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1849;
- APK, AmK, sygn. 127, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1850;
- APK, AmK, sygn. 128, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1853;
- APK, AmK, sygn. 129, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1855;
- APK, AmK, sygn. 130, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1856;
- APK, AmK, sygn. 131, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1857;
- APK, AmK, sygn. 132, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1858;
- APK, AmK, sygn. 133, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1859;
- APK, AmK, sygn. 134, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1860;
- APK, AmK, sygn. 135, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1861;
- APK, AmK, sygn. 136, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1863;
- APK, AmK, sygn. 137, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1864;
- APK, AmK, sygn. 138, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1865;
- APK, AmK, sygn. 139, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1866;
- APK, AmK, sygn. 140, rachunek kasy miasta Kielce z funduszu składek kwaterunkowych za rok 1867;
- APK, AmK, sygn. 141, rejestr depozytowy dochodów i wydatków kasy miasta Kielce na rok 1860;

- APK, AmK, sygn. 142, rejestr depozytowy dochodów i wydatków kasy miasta Kielce na rok 1862;
- APK, AmK, sygn. 143, rejestr depozytowy dochodów i wydatków kasy miasta Kielce na rok 1863;
- APK, AmK, sygn. 144, rejestr depozytowy rozchodów i przychodów kasy miasta Kielce na rok 1864;
- APK, AmK, sygn. 145, dowody na usprawienie przychodu i wydatku zamieszczonego w projekcie do stażu dla kasy miasta Kielce na lata 1858/60;
- APK, AmK, sygn. 146, sprawdzenie rachunków kasy miejskiej przez najwyższą izbę obrachunkową;
- APK, AmK, sygn. 147, protokoły rewizji kasy ekonomicznej od 1860 do 1876 r.;
- APK, AmK, sygn. 148, rozkład podatków skarbowych;
- APK, AmK, sygn. 149, akta szczegółowe kasy miejskiej w Kielcach [dot. podatków pobieranych z domów];
- APK, AmK, sygn. 150, uwagi nad rachunkami kasy ekonomicznej miasta Kielce za rok 1824;
- APK, AmK, sygn. 151, 152, 153, 154, 157, 158, 161, o kasie miejskiej;
- APK, AmK, sygn. 418, sprawozdania kasy miejskiej za 1886 r.;
- APK, AmK, sygn. 429, o przychodach kasy miejskiej;
- APK, AmK, sygn. 436, 449, 482, sprawozdania kasy miejskiej;
- APK, AmK, sygn. 643, budżet miejski na rok 1897; korespondencja dotycząca robót publicznych;
- APK, AmK, sygn. 975, sprawy opłat za leczenie szpitalne ubogich;
- AGAD, KRSW, sygn. 2422, dochody kasy miejskiej w latach 1810–1814;
- AGAD, KRSWiP, sygn. 2423-2428, 2441, 2443-2444, budżet kasy ekonomicznej miasta w latach 1811–1815

7.

Streszczenie

Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc. Tematyka książki dotyczy badań dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc. Obejmuje ona dwa zagadnienia. Pierwsze ukazuje proces ewolucji przestrzeni miasta i jego poszczególne etapy. Jego postaciami są kolejne edycje planów urbanistycznych, które w większym lub mniejszym stopniu zostały zrealizowane. Autor odpowiada na pytanie „jak?” Kielce wyglądały i ewoluowały. Drugi aspekt badań dotyczy przyczyn tych zmian i szukania odpowiedzi na pytanie „dlaczego?”, w celu wyjaśnienia ich zmian, jako czynnika sprawczego. W tej części zostały przedstawione czynniki, które wpłynęły na poszczególne postacie urbanistyczne Kielc i ich ewolucje funkcjonalno-przestrzenne. Badanie tych przyczyn zostało określone mianem etiologii urbanistyki, terminu zapożyczonego z nauk medycznych i społecznych.

Autor przyjął, że *etiologia urbanistyki* jest to badanie zespołu przyczyn naturalnych zjawisk geograficznych i antropogenicznych procesów politycznych, gospodarczych, administracyjnych, w tym ówczesnego prawa oraz innych zewnętrznych i wewnętrznych czynników determinujących postać miasta, jego rozplanowanie, zabudowę, funkcję, które są widoczne na planach urbanistycznych i w samym zagospodarowaniu przestrzeni.

Tym sposobem przeprowadzone badania dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc nie zostały ograniczone tylko do udzielenia odpowiedzi na pytania typu: „co?”, „gdzie?”, „jak?” w kontekście do przedmiotu, miejsca i formy jako skutków form postaci urbanistycznych i ich przestrzennych obliczy, ale zostały rozszerzone o pytanie „dlaczego?”, starając się wyjaśnić przyczyny takiego stanu rzeczy poprzez relacje przyczynowo-skutkowe.

Książka przeznaczona jest dla decydentów, szczególnie urzędu konserwatorskiego oraz włodarzy miejskich i jednostek planistycznych, głównie planowania przestrzennego, przy określaniu optymalnej polityki pomiędzy ochroną zachowanych historycznych wartości miasta, a jego współczesnym rozwojem funkcjonalno-przestrzennym. Ze względu na wartość poznawczą publikacji jest ona również skierowana do sympatyków historii Kielc – jako źródło wiedzy dla większego poznania miasta.

Summary

Etiology of nineteenth-century urban planning of Kielce [*Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc*]. The subject matter of the book concerns the research of nineteenth-century urban planning of Kielce. It covers two issues. The first one shows the process of the city space evolution and its individual stages. Its characters are successive editions of urban plans that have been implemented to a greater or lesser extent. The author answers the question „how?” Kielce looked and evolved. The second aspect of research concerns its causes and seeking answers to the question „why?” in order to explain them as a causative factor. This part presents the factors that have influenced individual urban forms of Kielce and their functional and spatial evolution. The study of these causes was described as the etiology of urban planning, a term derived from medical and social sciences.

The author assumed that the etiology of urban planning is a study of the causes of natural geographical phenomena and anthropogenic political, economic and administrative processes, including the then law and other external and internal factors determining the character of the city, its layout, development, function that are visible on the urban plans and in the spatial development itself.

In this way, the studies of 19th-century urban planning in Kielce were not limited to answering questions such as: „what?”, „where?”, „how?” in the context of the object, place and form as the effects of urban

forms and their spatial images, but they have been extended to the question, „why?“, trying to explain the reasons for this state of affairs, through causal relations.

The book is intended for decision-makers, especially the conservation office as well as city and planning authorities, mainly spatial planning, in defining the optimal policy between the protection of the historical values of the city and its contemporary functional and spatial development. Due to the cognitive value of the publication, it is also addressed to the supporters of the history of Kielce, as a source of knowledge for greater cognition of the city.

Резюме

Этиология городского планирования Кельце в девятнадцатом веке [Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc]. Тема книги касается исследования градостроительства города Кельце девятнадцатого века. Она охватывает два аспекта. Первый показывает процесс эволюции городского пространства и его отдельные этапы. Его персонажи - последовательные издания городских планов, которые были реализованы в большей или меньшей степени. Автор отвечает на вопрос „как?“ Кельце выглядел и развивался. Второй аспект исследования касается причин развития и поиска ответов на вопрос „почему?“, чтобы объяснить причины как движущий фактор. В этой части представлены факторы, которые повлияли на отдельные городские формы Кельце и их функциональную и пространственную эволюцию. Изучение этих причин было описано как „этиология“ городского планирования, термин, заимствованный из медицинских и социальных наук.

Автор предположил, что этиология городского планирования представляет собой исследование комплекса причин естественных географических явлений и антропогенных процессов: политических, экономических и административных, в том числе правовых и других внешних и внутренних факторов, определяющих характер города, его планировку, развитие, функции, которые видны на планах градостроительства и собственно пространственного развития.

Таким образом, проведенные исследования городского планирования девятнадцатого века в Кельце не ограничились ответами на вопросы: „что?“, „где?“, „как?“ в контексте объекта, места и объема, как результатов форм городского планирования и его пространственного облика, но были расширены вопросом „почему?“, пытаясь объяснить причины такого положения дел посредством причинно-следственных связей.

Книга предназначена для лиц, принимающих решения, особенно в природоохранных органах, а также городских и планирующих органах власти, главным образом, в области пространственного планирования, при определении оптимальной политики между защитой исторических ценностей города и его современным функциональным и пространственным развитием. Из-за познавательной ценности издания, оно также адресовано приверженцам истории Кельце, как источник знаний для лучшего знакомства с городом.

Zusammenfassung

Ätiologie des Urbanismus des 19. Jahrhunderts Kielc [Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc]. Das Buch befasst sich mit der Erforschung von Stadtplanung in der polnischen Stadt Kielce im 19. Jahrhundert. Zwei Themen werden darin behandelt. Das erste zeigt den Prozess der Raumentwicklung der Stadt und ihre besonderen Stadien. Der Autor beantwortet die Frage „wie?“ sah Kielce aus und wie entwickelte es sich weiter? Der zweite Aspekt der Forschung betrifft die Ursachen und sucht Antworten auf die Frage „warum?“, um Gründe für die Entwicklung zu finden. In diesem Teil werden Faktoren vorgestellt, die die einzelnen Stadtformen von Kielce und deren funktionale und räumliche Entwicklung beeinflussen. Das Studium dieser Ursachen wird als Ätiologie der Stadtplanung bezeichnet, ein Begriff aus der Medizin- und Sozialwissenschaft.

Der Autor ging davon aus, dass die Ätiologie der Stadtplanung eine Untersuchung einer Reihe von Ursachen natürlicher geographischer Phänomene und anthropogener politischer, wirtschaftlicher und

administrativer Prozesse ist, einschließlich der damaligen Gesetze und anderer äußerer und innerer Faktoren, die den Charakter der Stadt, ihre Planung, Entwicklung, Funktion und die Pläne der Raumentwicklung bestimmen.

Insofern bezieht sich die Forschung zur Stadtplanung des 19. Jahrhunderts nicht nur auf das Beantworten der Fragen „was?“, „wie?“, „wo?“. Im Kontext der Arbeit geht es um urbane Orte und räumliche Formen sowie deren Auswirkungen. Durch die Ausweitung auf die Frage „warum?“ wird versucht, das Ursache-Wirkungsgefüge zu klären.

Das Buch richtet sich an Entscheidungsträger, insbesondere das Naturschutzamt, die Stadt- und Planungsbehörden, hier hauptsächlich die Raumplanung, bei der Festlegung der optimalen Politik zwischen dem Schutz der historischen Werte der Stadt und ihrer zeitgemäßen funktionalen und räumlichen Entwicklung. Aufgrund des kognitiven Wertes der Publikation richtet sie sich auch an die Befürworter und Interessierte an der Geschichte von Kielce, als Wissensquelle für mehr Wissen über die Stadt.

Résumé

Étiologie de l'urbanisme du XIXe siècle Kielc [*Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc*]. Le sujet de l'ouvrage concerne les recherches sur l'urbanisme de la ville de Kielce au XIXe siècle. Il traite deux questions. La première montre le processus d'évolution de l'espace urbain et ses aspects individuels au XIXe siècle. Les formulaires sont des éditions successives de plans municipaux qui ont été plus ou moins mis en œuvre. L'auteur répond à la question „comment?“ la cité de Kielce a été regardée et a évolué. Le deuxième aspect de la recherche concerne les raisons et propose des explications à cette question „pourquoi?“ Afin de comprendre leurs motifs en tant que facteur causal. Cette partie présente les mécanismes qui ont influencé les différentes formes d'habitat de cette ville et son évolution fonctionnelle et spatiale. L'étude de ces fondements a été décrite comme l'étiologie de l'urbanisme, (terme emprunté aux sciences médicales et sociales).

L'auteur a supposé que „l'étiologie de l'urbanisme“ c'est l'étude d'un ensemble des causes naturelles, des changements géographiques et anthropiques des processus politiques, économiques, administratifs et y compris de la loi d'époque, et aussi les autres effets extérieurs et intérieurs qu'ils déterminent la forme de la ville, son caractère, aménagement et fonctions tels qu'on les voit dans les plans urbains et dans le développement lui-même de l'espace.

De cette manière, les recherches effectuées sur la planification citadine de Kielce au XIXe siècle ne se limitaient pas à répondre à des questions telles que: „quoi?“, „où?“, „comment?“, mais ont été étendus à l'interrogation du „pourquoi?“, en essayant d'expliquer les raisons de cet état de choses, à travers les relations de cause à effet.

Le livre est destiné aux décideurs, en particulier au bureau de la conservation, ainsi qu'aux autorités municipales et aux responsables de la planification, principalement à l'aménagement du territoire, afin de déterminer la politique optimale entre la protection des valeurs mémorielles de la ville et son évolution spatiale fonctionnelle et contemporaine. En raison du caractère cognitif de cette publication, elle s'adresse également aux amateurs de l'histoire de la ville de Kielce, en tant que source de connaissances pour une meilleure compréhension de cette ville.

Sommario

Eziologia della pianificazione urbana del diciannovesimo secolo Kielc [*Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc*]. L'argomento del libro riguarda la ricerca della pianificazione urbana del XIX secolo di Kielce. Tratta due argomenti. Il primo riguarda il processo di evoluzione dello spazio della città e le sue singole fasi. D'altra parte, i volti sono la loro immagine oggettivamente percepita, ma a volte anche soggettiva, più nascosta e difficile da afferrare. Autore risponde alla domanda „come Kielce guardò e si evolve?“: Il secondo aspetto della ricerca riguarda le loro cause e la ricerca di risposte alla domanda „perché?“ Per spiegare le loro cause come un fattore causale. Questa parte presenta fattori che hanno influenzato le singole forme urbane di Kielce e la loro evoluzione funzionale e spaziale. Lo studio

di queste cause è stato descritto come l'eziologia della pianificazione urbana, un termine preso a prestito dalle scienze mediche e sociali.

L'autore afferma che l'eziologia della pianificazione urbana, sia lo studio delle cause dei fenomeni geografici naturali e dei processi politici, economici e amministrativi antropogenici, comprese le leggi e altri fattori esterni ed interni che determinano il carattere, la struttura, lo sviluppo, la funzione della città. Gli effetti sono visibili nei piani di pianificazione urbana e nello stesso sviluppo spaziale.

In questo modo, gli studi di urbanistica ottocentesca di Kielce, non si sono limitati solo a rispondere alle domande tipo: „che cosa?“, „dove?“, „come?“. Nel contesto della materia, spazio e forma, come l'impatto di forme urbane e spaziali incidono, ma sono stati estesi alla domanda „perché?“, cercando di spiegare le ragioni di questo stato di cose, attraverso il rapporto di causa ed effetto.

Il libro è destinato agli amministratori, in particolare all'ufficio di conservazione. Alle autorità cittadine e di pianificazione, in particolare a coloro che programmano le aree urbane, nel determinare la politica ottimale tra, la protezione dei valori storici della città ed il suo sviluppo funzionale e spaziale. A motivo del valore cognitivo della pubblicazione, il libro è anche rivolto ai sostenitori della storia di Kielce, come fonte di conoscenza per una maggiore consapevolezza della città.